

HÍRADÓ

XX. ÉVFOLYAM, 29. SZÁM

ÁRA: 150 FORINT

1976. JÚLIUS 17.

A KGST XXX. ülészsaka

Berlinben, az NDK fővárosában megtartották a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának XXX. ülészsakát. Megvizsgálták a végrehajtó bizottság beszámolóját a gazdasági és tudományos-műszaki együttműködés, valamint a komplex program megvalósításának 1971—1975. évi eredményeiről, a KGST-tagállamok gazdasági és tudományos-műszaki együttműködésének további elmélyítéséről, fejlesztéséről.

Növekvő termelés

A KGST-tagállamokban a megtermelt nemzeti jövedelem 1971—1975 között 36 százalékkal, míg a fejlett tőkés országokban 14 százalékkal, a Közös Piachoz tartozó országokban pedig 12 százalékkal nőtt. A KGST-tagállamok bruttó ipari termelése 1975-re (1970-hez viszonyítva) másfélszeresére nőtt. Az ipari termelés növekedésének 80 százalékát a munkatermelékenység növelésének útján érték el. Jelentősen erősödött a mezőgazdasági termelés anyagi-műszaki bázisa. A KGST-tagországok többségében — a kedvezőtlen időjárási viszonyok ellenére — a mezőgazdasági bruttó termelés évi átlagos mennyisége 1971—1975 között 14 százalékkal haladta meg az előző tervidőszak szintjét. 1971—1975 között a testvéri országok lakosságának egy főre jutó reáljövedelme 29 százalékkal növekedett.

Valamennyi szocialista nemzet felvirágzásával a szocialista államok szuverenitásának megerősödésével egyidejűleg mind szorosabbá válnak kölcsönös kapcsolataink, mind több a közös elem politikájukban, gazdaságukban, társadalmi életükben, végül meggyújtsági színvonaluk fokozatos kiegyenlítődése.

A KGST-tagállamok kommunista és munkáspártjai kongresszusainak összegezték az előző ötvenes időszak tervteljesítésének eredményeit, kijelölték a következő ötvenes évtizedre országok további sokoldalú társadalmi-gazdasági fejlődésének programját, megerősítették a testvérpártok közösen kidolgozott irányvonalát, amely az együttműködés további elmélyítését és tökéletesítését, valamint a KGST-tagállamok szocialista gazdasági integrációjának fejlesztésére irányuló komplex programban szereplő rendelkezésekre végrehajtását célozza.

A komplex program

A nemzetgazdaságok fejlesztésében, a KGST-tagállamok egységének és összeforrtóságának megerősítésében rendkívül nagy jelentőségű az együttműködés további elmélyítésére, tökéletesítésére és a szocialista gazdasági integráció fejlesztésére irányuló — egyhangúan elfogadott — komplex program.

A komplex program megvalósításának évei alatt a tagállamok együttesen új, fontos intézkedések megvalósításához kezdtek hozzá a termelésben. Az érdekelt országok közös erőfeszítésével nagy létesítmények építését kezdték meg a fűtő- és nyersanyagipari ágazatokban. Jelentős munka folyt a termelészakosítás és kooperáció terén. Új nemzetközi gazdasági szervezetek és egyesülések jöttek létre. Sikeresen befejeződött a jelenlegi öt éves tervek összehangolása. Rendkívül nagy jelentőségű a sokoldalú integrációs intézkedések első, 1976—1980-ra szóló egyeztetett tervének elfogadása. Az egymással lebonyolított áruforgalom 1971—1975 között csaknem megkétszereződött és 1975-ben már több

mint 70 milliárd rubelt tett ki. Eszerint az évi átlagos növekedés üteme 14,4 százalékos volt, az 1966—1970 közötti 8,2 százalékkal szemben.

Az együttműködés előnyei

Az élet mindinkább bizonyítja, hogy állandóan mélyíteni kell a szocialista országok együttműködését. Ezzel kapcsolatban a KGST-tagállamok hangsúlyozták, hogy éles ellentét van a szocialista nemzetközi gazdasági kapcsolatok és az imperialista gazdasági kapcsolatok között. Ez utóbbiaknak elkerülhetetlen velejárójuk a konkurrencia, az ellenségeskedés, a kevésbé fejlett országok kizsákmányolása, nemzeti erőforrásaik kiakrablása, egyes országok más országok rovására történő fejlődése. A szocialista termelési viszonyok fölénye, az egyeztetett tervek alapján megvalósuló szocialista együttműködés előnyei különösen világosan rajzolódnak ki a tőkés gazdaságban levő növekvő ellentmondások és elemlyülő világjelenségek tükrében. Ez az együttműködés a KGST-tagállamok világgazdasági pozíciójának megerősítéséhez vezet, növeli a KGST nemzeti közti tekintélyét.

Konkrét intézkedések

Az együttműködési program a fűtőanyag-energetikai és nyersanyag-ágazatokban előirányozza, hogy a KGST-tagállamok dinamikus fejlődését megbizhatóan ellássák a főbb energiahordozókkal, fekete és színesfémekkel, vegyi nyersanyagokkal és villamos energiával. Ezt úgy valósítják meg, hogy koncentrálják a nagyberuházásokat, egyesítik az érdekelt KGST-tagállamok anyagi és pénzügyi eszközeit, ésszerűben helyezik el az energia- és anyagigényes termelést, megkezdik valamennyi fűtőanyag-fajta további lehetőségeinek kiaknázását, gyorsított ütemben kidolgozzák az új energiaforrások létrehozásának és az atomenergia fejlesztésének módszereit.

Az együttműködési program az gépgyártás terén a KGST-tagállamok népgazdaságának technikai felszerelésével és rekonstrukciójával kapcsolatos problémák komplex megoldását tűzi ki célul. A legkorszerűbb gép- és berendezésfajták, valamint az élenjáró technológia meghonosításához, a késztermékek, részegységek és alkatrészek gyártásszakosításának és kooperációjának gyorsított fejlesztéséhez és mindezek érdekében a termékek műszaki paramétereinek szabványosításával és egységesítésével kapcsolatos munka fokozásához szab majd irányt.

Az együttműködési program az alapvető élelmiszerek terén előirányozza a tagállamok lakossága szükségleteinek kiváló minőségű élelmiszer-cikkkel történő kielégítését és a szükséges tartalmú megteremtését. A program együttműködési intézkedéseket irányoz majd elő az anyagi-műszaki bázis további megerősítése és a mezőgazdasági termelés intenzifikálásának fokozása céljából (gépesítés, kemizálás, talajjavítás, vetőmagtermesztés, -nemesis), beleértve az élelmiszerek korszerű ipari előállításai módszereinek kidolgozását és meghonosítását, a géprendszerek gyártásának a növelését, korszerű technológiák kidolgozását a növénytermesztésben és az állattenyésztésben.

A közszükségleti iparcikkek gyártása és kölcsönös szállítása bővítésének programja a tagállamok lakossága alapve-

tő közszükségleti cikkek iránti szükségleteinek kielégítésére irányul. A program a kölcsönösen előnyös szakosítás és kooperáció fejlesztésére, a könnyűipari anyagi és műszaki bázisának rekonstrukciójára, nyersanyagellátásának megjavítására épül majd.

A KGST-tagállamok közlekedési kapcsolatainak fejlesztését elősegítő együttműködési program, amely az összes szállítási móddal kapcsolatban felmerülő távlati igényeik idejében való és fennakadás nélküli kielégítését kívánja megoldani, a különféle közlekedési eszközök korszerűsítésére, a nemzetközi közlekedési hálózatok egymással és az európai közlekedési rendszerrel történő, összehangolt, ésszerű fejlesztésére fog irányt szabni.

Nemzeti és közös érdek

A fő programok kidolgozásáról szóló határozat a KGST-tagállamok azt az elkötelezettséget tükrözi, hogy megerősítik és minden eszközzel fejlesztik az együttműködés és a

(Folytatás a 2. oldalon)

Megalakult az új spanyol kormány

Adolfo Suarez Gonzáles, spanyol miniszterelnök ötnapos tárgyalás után megalakította új kormányát, amely letette a hivatali esküt. A húsztagú kormányban tízen maradtak meg Arias Navarro lemondott kabinetjéből, köztük a négy tábornok. Három új posztra kerültek. A külügyminiszter Marcelino Oreja Aguirre, aki Areilza, korábbi külügyminiszter államtitkára volt. A belügyminiszter szintén fontos posztjára Rodolfo Martín Villa került, aki a korábbi kormányban az állami szakszervezetekért volt felelős.

Hírtügnökségek az új kormányt olyan együttesnek tartják, amelyek feladata lényegében a jövő évre megígért parlamenti választások előkészítése.

Röviddel a kormány névsorának közzététele után ellenzéki vezetők már bírálták összetételét. Marcelino Camacho, az illegális munkásbizottságok országsszerte ismert vezető személyisége kijelentette, hogy nem lát reményt igazi demokratikus változásokra.

Elkeseredett, véres harcok Libanonban

Libanonban továbbra is rendkívül feszült a helyzet, elkeseredett harcok folynak nemcsak a fővárosban, hanem az ország északi körzeteiben is. Hosszas ostrom után a jobboldali keresztény erők bevették Chekka városát, tüzéréjük ismét lötte Bejrút sűrűn lakott nyugati kerületeit. 550 ember meghalt, 735-es súlyosan megsebesültek.

Bejrút húsz napja villanyáram nélkül van, akadozik az ivóvíz- és a kenyérellátás is.

Az Arab Liga közvetítő bizottságának tevékenysége kudarcba fulladt. Mahmud Riad főtitkár és a bizottság tagjai elutaztak Libanonból.

A Tell Zaatar palesztin menekülttábor védői harmadik hete nagy hősiességgel verik vissza a jobboldali keresztény erők szüntelen támadásait. Az ostromlók nehéztüzérséget, rakétákat és harckocsikat vetettek be a palesztinok — köztük asszonyok és gyermekek — ellen. A védők eddig nem kevesebb, mint ötven rohamot vertek vissza, bár fogytán a lőszerük, élelmiszer-, víz- és

Államcsinykísérletet hiúsítottak meg Szudánban

Khartoumban a szudáni hadsereg több alakulata államcsinyt kísérelt meg Nimeri elnök uralmának megdöntésére. A Nimerit támogató fegyveres erők leverték az államfő erőszakos elmozdítására indított akciót.

Megbízható források szerint Nimeri a khartoumi repülőterre érkezett Párizsból, ahol magánjellegű látogatást tett. Az elnök, aki a tervek szerint folytatta volna útját Port Louisba, az Afrikai Egységsszervezet csúcsterkezetére, a repülőteréről ismeretlen helyre távozott.

Khartoumban több órás heves utcai harcok voltak a Nimerihez hű és az államcsinykísérletet támogató csapatok között, így az elnöki palota, a rádió és a televízió központja, valamint a hadsereg főparancsnoksága környékén.

A szudáni főváros repülőterét lezárták. Khartoummal a telefon- és a telex-összeköttetés megszakadt, az omdurmani rádió egész nap nem sugárzott műsört.

A Szovjetunióban július 6-án, fedélzetén kétfőnyi legénységgel, Föld körüli pályára juttatták a Szozjuz-21 űrhajót. Az űrrepülők az előzetes program szerint az űrállomások működtetésével, személyzetük ellátásával összefüggő, továbbá más, technikai-tudományos és népgazdasági szempontból is fontos feladatokat hajtanak végre. A Szozjuz-21-et összekapcsolják a már korábban fellőtt Szaljut-5 űrállomással.

Magyar idő szerint 13 óra 9 perckor a bajkonuri űrrepülőter kilövőállomásáról emelkedett magasba a Szozjuz-21 űrhajót és legénységét szállító, többlépcsős óriásrakéta. Az indítás, akárcsak az előkészítési terv szerint, másodpercnyi pontossággal zajlott le.

Az űrhajó parancsnoka Borisz Volinov ezredes, a Szovjetunió hőse, aki első alkalommal 1969 januárjában a Szozjuz-5 parancsnokaként járt a világűrben. (A Szozjuz-5-öt később összekapcsolták a már korábban felbocsátott Szozjuz-4-gyel, amelyet Vlagyimir Szaljutov vezett. Ez volt az első emberlaktá űrállomás.) Az űrhajó másik utasa Vitalij Zsolobov alezredes, fedélzeti mérnök. 39 éves, az ukrainai Zbrujevkában született, eredeti foglalkozása olajmérnök, diplomáját a bakui olajmérnöki főiskolán szerezte. Csak később, 1963-ban lépett az űrhajósok taborába, azóta kiváló távközlési szakemberré lépette magát. Felesége mérnök, kislányuk, Jelena, 14 éves.

Összekapcsolták a Szozjuz-21 űrhajót a Szaljut-5 űrállomással

Sikeresen összekapcsolták a Szozjuz-21 űrhajót a június 22. óta keringő Szaljut-5 űrállomással. Az űrállomás parancsnoka, Volinov ezredes, a földi irányítóközpontnak adott jelentésében beszámolt az eddig végzett munkáról és az összekapcsolási manőverről.

Az űrhajó fedélzetén július 7-én reggel 7 órakor kezdődött a munka. Az űrhajósok előző nap a késő éjszakai órákig dolgoztak, közben végrehajtották a szükséges pályamódosítást és csak este 10 órakor tértek nyugovóra, amikor az űrhajó a szovjet földi megfigyelőállomás hatósugarán kívül került.

Az űrhajósokat az előző napi kemény munka után a tervezettnél egy órával később ébresztették. Volinov a földi irányítóközpontnak tett jelentésében beszámolt róla, hogy az űrhajó a tervezett pályán halad, a fedélzeti műszerek kifogástalanul működnek, a személyzet közérzete kitűnő.

Az irányítóközpont érdeklődésre válaszolva, Volinov jelentette, hogy miközben előkészületeket tettek a Szaljut-5 űrállomással való talál-

Vietnam: szocialista köztársaság

Az újra egyesített Vietnam a jövőben a Vietnami Szocialista Köztársaság nevet viseli, fővárosa Hanoi. Saigon, az ország legnagyobb városa Ho Si Minh-város nevet kapta. A VSZK nemzeti zászlaja a VDK 1945 óta használt nemzeti lobogója marad; vörös alapon ötágú aranycsillag. A VDK régebbi címere is megmarad — a megváltozott országnévvél.

A nemzetgyűlés 36 tagú bizottságot nevezett ki a VSZK alkotmányának kidolgozására. Ennek elfogadásáig a VDK 1959. évi alkotmánya marad érvényben.

A 492 képviselő egyhangúan Ton Duc Thangot, a VDK korábbi elnökét választotta meg a Vietnami Szocialista Köztársaság elnökévé. Aelnök Nguyen Luong Bang, a VDK volt elnöke, valamint Nguyen Huu Tho, a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány

tanácskozó testületének eddigi elnöke lett. A nemzetgyűlés Pham Van Dongot, a VDK miniszterelnökét választotta meg az új kormány elnökévé. A VSZK nemzetgyűlése állandó bizottságának elnöke Truong Chinh lett, aki hasonló tisztséget töltött be a VDK nemzetgyűlésében.

Az április 25-én megválasztott 492 tagú, egységes nemzetgyűlés június 24-én kezdte meg munkáját. A sok évi harc eredményeként újraegyesített ország fejlesztésének programját Le Duan, a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottságának első titkára terjesztette a nemzetgyűlés elé. Rámutatott, hogy a szocializmus a vietnami forradalom egyetlen lehetséges útja. „Csak az általános rend biztosíthatja az egyesült ország függetlenségét, a szocialis haladást, az életkörülmények megjavítását” — hangoztatta.

Kommunista elnök az olasz képviselőház élén

A kommunista Pietro Ingrao lett az olasz képviselőház elnöke. Megválasztása az olasz baloldal új nagy sikere; jelentős lépés a kommunistaellenes megkülönböztetés teljes felszámolása felé az olasz politikai közéletben.

Az új olasz parlament megtartotta első ülését, és ezzel megkezdődött az Olasz Köztársaság hetedik törvényhozási időszaka, amely alkotmányos előírás szerint (ha előbb fel nem oszlatják a parlamentet) 1981-ig tart majd. A 630 tagú képviselőház és a 315 tagot számláló szenátus első, ünnepélyes ülésén megválasztották a két ház elnökét. A pártok előzetes megállapodása alapján a képviselőház elnökévé Pietro Ingrao, az Olasz Kommunista Párt vezetői tagját, az egyik legtekintélyesebb olasz kommunista vezetőt választották. A képviselőház első elnöke egy szocialista párti képviselő.

A szenátus elnökévé — szintén az előzetes megállapodás alapján — kereszténydemokrata politikust választották: Amintore Fanfani. Ő 1968-tól 1973-ig már betöltötte ezt a tisztséget, amely az állami méltóságok rangsorában közvetlenül a köztársasági elnök után következik. A köztársasági elnök halála vagy akadályoztatása esetén a szenátus elnöke veszi át az államfői tiszteket.

(Folytatás az 1. oldalról)

szocialista gazdasági integráció folyamatait, nemzeti és közös érdekekből az együttműködés és kooperáció útján együttesen használják fel természeti kincseiket, anyagi és munkaerőforrásait, a komplex programban lefektetett elveknek és céloknak megfelelően. E programok új lépést jelentenek a szocialista országok közötti gazdasági kapcsolatok tervszerű fejlesztésének megerősítésében, és fényesen bizonyítják a szocialista gazdasági rend fölényét. Az ülésszak, hangsúlyozva a hosszú távú fő programok jelentőségét, megállapította: ezek egész sor olyan intézkedést tartalmaznak majd, és összességükben a gyakorlati cselekvés olyan átfogó programját alkotják, amely elősegíti a tagállamok gazdasági fejlettségi színvonalának közelítési és kiegyenlítősi folyamatának meggyorsítását.

Az ülésszak jóváhagyta a KGST tervezési együttműködési bizottsága által a hosszú távú együttműködési célprogramok kidolgozásáról. A tanács ülésszaka megbízta a KGST végrehajtó bizottságát, hogy szervezze meg és kísérelje figyelemmel a hosszú távú együttműködési programok kidolgozását, segítse megvalósításukat és biztosítsa a KGST-szervek szoros együttműködését.

Megvizsgálták a KGST-országok egyesített villamos energetikai rendszere (EVER) távlati fejlesztésének általános sémáját, beleértve a jogszálló energiarendszerrel való megfelelő együttműködést is. A tanács ülésszaka jóváhagyta az egyesített villamosenergetikai rendszer fejlesztésére irányuló alapvető intézkedéseket, amelyek elő fogják mozdítani az országok növekvő villamosenergia-szükségleteinek kielégítését, fűtőanyag- és energetikai készleteinek hatékonyabb felhasználását.

Az ülésszak meghallgatta a tagállamok által a növekvő kölcsönös személy- és áruszállítás távlati biztosítása érdekében kifejlesztendő együttműködési fejlesztéséről szóló beszámoló és jóváhagyta a KGST-tagállamok együttműködésének alapvető irányait és feladatait a közlekedés terén 1976-1980-ban és az azt követő időszakban című anyagot.

Megfelelő valutáris rendszer

Az ülésszak úgy véli, hogy a KGST-tagállamok külkereskedelmi és valutáris-pénzügyi kapcsolatainak jelenlegi rendszere megfelel a tervszerű gazdasági együttműködés érdekeinek, biztosítja az elszámolásokat egyenértékűségeit és valamennyi résztvevő egyenlő jogait. Megállapította a többi között, hogy a tagállamok kölcsönösen előnyös megoldást találtak a kölcsönös kereskedelemben alkalmazott árak képzésének bonyolult problémáira. Felhívta a figyelmet arra, hogy tovább kell tökéletesíteni a külkereskedelmi és valutáris-pénzügyi kapcsolatokat a komplex programnak, valamint a tagállamok gazdasági együttműködésének sokoldalú fejlesztésére kitévő feladatok értelmében.

A tagállamok — kijelölve a sokoldalú gazdasági együttműködésük további elmélyítésére irányuló intézkedéseket — megerősítették, hogy a jövőben is készek a többi szocialista országgal való gazdasági együttműködés fokozására. Kifejezték azt az elhatározásukat, hogy támogatják a fejlődő államoknak a haladás érdekében kifejtett törekvéseit, elősegítik a világ valamennyi országával való kölcsönös előnyös gazdasági kapcsolatok bővítését, függetlenül azok társadalmi rendjétől.

Kedvező távlatok

A gazdasági együttműködés kedvezőbb távlati bontakoz-

nak ki a világban végbement jelentős, pozitív változások következtében. A KGST-tagállamok kormányfői nagyra értékelik az európai biztonsági és együttműködési konferencia sikeres befejezését, amely történelmi esemény volt az európai kontinens politikai életében. A konferencia eredményei mélyreható pozitív hatást gyakorolnak az egész világra. A konferencia Helsinkiben aláírt zárókönyve jó alapot nyújt a valamennyi európai állam közötti gazdasági, kulturális és más kapcsolatok további bővítéséhez.

Történelmi jelentőségű esemény volt az európai kommunista és munkáspártok Berlinben megtartott konferenciája. A konferencia eredményei, az elfogadott zárókönyv elő fogják segíteni a dolgozók alapvető gazdasági és politikai érdekeinek eredményesebb érvényre juttatását, a népek által a békeért, a biztonságért, az együttműködésért és a szocialista haladásért folytatott harcban kifejtett erőfeszítések mövekedését.

Az ülésszak véleménye szerint korunk egyik legfontosabb problémája az új típusú nemzetközi gazdasági kapcsolatok kialakítása. A KGST-tagállamok — szocialista elveinek megfelelően — teljes mértékben támogatják a fejlődő országoknak azt a jogos törekvést, amely politikai, gazdasági függetlenségük kivívására és megszilárdítására irányul, és határozottan elő fogják segíteni azoknak a céloknak a megvalósítását, amelyeket a „Deklaráció az új nemzetközi gazdasági rendszer létrehozásáról” és az „Akcióprogram”, valamint az ENSZ-nek e kérdésben hozott más határozatai tartalmaznak. A KGST-tagállamok változatlanul szolidárisak a fejlődő országokkal a neokolonializmus ellen, az imperializmus által rájuk kényszerített egyenlőtlen kapcsolatok és az egyes államoknak más államok által történő elnyomása felszámolásáért vívott harcukban, következetesen elő fogják mozdítani a világ országainak gazdasági fejlettségi színvonalában levő különbségek felszámolását.

A KGST-tagállamok ugyanakkor határozottan hangsúlyozzák, hogy a fejlődő országok elmaradottságáért a teljes felelősség az imperialista nagyhatalmakra, a fejlődő országok nemzeti kincseinek kirablását, szolgató gyarmati és úgyarmatosító politikájukra hárul. A KGST-tagállamok támogatása, testvéri együttműködésük példája fontos tényező a fejlődő országok harcában, amelyet minden nép arra vonatkozó jogainak tiszteletben tartásáért vívnak, hogy maguk rendelkezzenek saját természeti kincseikkel, a termelőerővel, és hogy maguk válasszák ki a számukra legelőnyösebb társadalmi rendet.

Az ülésszak megerősítette a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa és az Iraki Köztársaság közötti, 1975. július 4-én, valamint a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa és a Mexikói Egyesült Államok közötti, 1975. augusztus 13-án aláírt együttműködési megállapodást. Az ülésszak, hogy további segítséget nyújtson a fejlődő országoknak kádereik felkészítésében, valamint figyelembe véve kérésüket, úgy határozott, hogy az 1976-77. tanévtől kezdve kiterjeszti a KGST ösztöndíjalapjának hatályát a főiskola utáni képzésre és a középfokú szakképzésre.

Az ülésszak kifejezi szilárd meggyőződését, hogy a KGST-tagállamok — megvalósítva a komplex program végrehajtásának meggyorsítására kitévő intézkedéseket — új, nagy sikereket érnek el a társadalmi-gazdasági fejlődés, a kölcsönös együttműködés további bővítése és elmélyítése terén az egyenjogú, testvéri államok közötti kapcsolatok szocialista elvei alapján.

A XXX. ülésszak munkája barátság, az elvtársi együttműködés és a megvitatott kérdésekben a teljes nézetazonosság légkörében zajlott le.

Szovjet állásfoglalások az Egyesült Államok bicentenáriuma

Nyikolaj Podgornij, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke táviratban köszöntötte Gerald Ford amerikai elnököt az Amerikai Egyesült Államok függetlenségének 200. évfordulójára alkalmából.

— Az országaink közötti kapcsolatok valamennyi tapasztalata arról tanúskodik, hogy az egész világ érdekeinek javára váltak akkor, amikor ezek a kapcsolatok a kölcsönös tisztelet, az egyenjogúság, a megértésre és az együttműködésre való törekvés alapján alakultak. Ezért nem véletlen, hogy az utóbbi években történt lényeges fordulat, a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok javulása, rendkívül kedvező eredményeket hozott, lehetővé vált a háborús fenyegetés csökkentése, a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdítása — hangzik egyebek között az üzenet.

A moszkvai televízióban nyilatkozott Walter Stoessel amerikai nagykövet.

— Az utóbbi években a Szovjetunió és az Egyesült Államok új erőfeszítéseket tettek, hogy az egész emberiség számára létrehozzanak egy jobb jövőt, korábbi és jelenlegi közös eredményeink alapján. Ezen az úton — mondotta többek között a nagykövet — együtt haladtunk előre, és

meggyőződés, hogy továbbra is a béke a közös célunk, sikeresen még tovább haladunk.

A Pravda az Egyesült Államok bicentenáriumaival foglalkozó kommentárjában előbb az amerikai történelem néhány tényével és tanulságával foglalkozik, majd megállapítja: A 200. évforduló egybeesett a választási kampánnyal, amely a társadalmi, gazdasági és belpolitikai válság súlyos feltételei között bontakozik ki. A gazdasági zűrzavar, a munkanélküliség, a drágaság növekedésének kérdése soha nem tapasztalt mértékben izgatják az egyszerű választókat.

Az előválasztási kampány során megvitatt kérdések között különleges fontosságúak voltak azok, amelyek a nemzetközi feszültség enyhülésére, a szovjet-amerikai kapcsolatok fejlődésére vonatkoznak. Az Egyesült Államok széles rétegei, amelyek hűek a függetlenségi nyilatkozat elveivel, üdvözlik és támogatják az enyhülési folyamatot, benne látva a béke megszilárdításához vezető utat. Különös jelentőséget tulajdonítanak a Szovjetunióval való békés, kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlesztésének. A Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok pozitív változásai folytatódhatnak, és folytatódniuk is kell.

Nyugatnémet-francia csúcstalálkozó

Helmut Schmidt szövetségi kancellár Hamburgban tartotta konzultációs megbeszéléseit Giscard d'Estaing francia elnökkel.

Megállapodás született több nemzetközi, valamint számos, a két országot közvetlenül érintő kérdésben. Egyezményeket írtak alá a légi közlekedés biztonságáról, a terrorakciók megakadályozásáról és a kulturális együttműködésről.

A francia köztársasági elnök elutazása előtt találkozott Helmut Kohllal, a CDU elnökével, a nyugatnémet ellenlégi kancellárjelöltjével.

Francia sajtóközlemények szerint a hamburgi találkozón el akarták oszlatni a Párizs és Bonn között tapasztalt „félreértéseket”. Ennek jegyében vitatta meg Giscard elnök és Schmidt kancellár a kétoldalú gazdasági kapcsolatokkal összefüggésben az úgynevezett acélkartell problémáját is. Az NSZK ugyanis a Benelux államokkal együtt,

Franciaország háta mögött, acélipari „egyesülés” tervét dolgozta ki. Amikor Giscard emiatt nyugtalanságát fejezte ki, a kancellár előbb elhárította a kérdés megvitatását, arra hivatkozva, hogy „mágnjellegű törekvésekről” van szó, és hogy azok nem szerepelnek a tanácskozás napirendjén; de végül telefonát gazdasági miniszterének, hogy a francia iparügyi miniszterrel, D'Ornanoval külön vitassa meg ezt a kérdést. D'Ornano kijelentette, hogy az acélipari együttműködést nem kartell formájában, hanem a Közös Piac keretében (tehát francia részvétellel) kell megoldani.

Vitátéma volt a fejlődő országokkal való viszony is. Az NSZK fékezni akarja a nyersanyagárak rögzítését célzó tanácskozásokat. Franciaország pedig hajlandó ez ügyben „konstruktív párbeszédre”. Párizs és Bonn vezetékének összehangolását egyelőre szakértőkre bízák.

Ne küldjenek francia csapatokat az NDK határaihoz

Miközben Giscard elnök és Schmidt kancellár Hamburgban tárgyalt, az FKP és az NKP felhívást intézett a két ország közvéleményéhez. A felhívás emlékeztet a két párt egy évvel ezelőtt közzé tett közös nyilatkozatára, amely feltárta Franciaország és az NSZK közvéleménye előtt azokat a terveket, hogy francia nukleáris töltetű rakétákat akarnak elhelyezni Nyugat-Németországban. Ez a figyelmeztetés helytálló volt. Giscard elnök a francia hadsereg feladatává tette, hogy „csatára” sorakozzék fel a Bundeswehr oldalán, a szocialista országok határain. Akkor, amikor a nemzetközi enyhülés kibontakozik, ez olyan retrográd politika, amely feléleszti a feszültségeket Európában és veszélyeztet mind a franciák, mind a németek érdekeit és Európa biztonságát.

— A Francia Kommunista Párt és a Német Kommunista Párt bizalommal fordul a két ország közvéleményéhez: Meg lehet hűsíteni ezeket a terveket! — hangsúlyozza a felhívás.

— A két párt felszólítja Franciaországot és az NSZK dolgozóit, demokratáit, emeljük fel szavukat Pluton rakétáknak az NSZK-ban való elhelyezése ellen. Francia csapatoknak az NDK határait vezető ellen, azért, hogy

Az NSZK kormányának válasza a szovjet kormány május 22-i nyilatkozatára

A nyugatnémet kormányközönlvényben nyilvánosságra hozták Bonn választát a szovjet kormány május 22-i nyilatkozatára. A szövetségi kormány nyilatkozata címet viselő okmányban Bonn méltatja és elismeri a nemzetközi enyhülési politika eredményeit és szükségszerűségét, egyúttal azonban meglepő engedményeket tesz a jobboldal eddigi a bonni kormánykoalíció pártjai által is többszörösen visszautasított követeléseinek.

A nyilatkozat a nemzetközi enyhülés vívmányaiban egyenlő érdemeket tulajdonít a NATO-nak és a Közös Piacnak, illetve „a Szovjetunióknak és szövetségeseinek”. Azt állítja, hogy az NSZK és a szocialista országok szerződéses kapcsolatainak „tartós megjavulása a Bundestagban képviselt összes pártok kinyilvánított kívánsága, tekintet nélkül a szerződések megkötésekor tanúsított magatartásukra”. Ez nyilvánvalóan a jobboldalnak tett engedmény, éppúgy, mint ahogy a nyilatkozat elutasítja az enyhülés nyugatnémet ellenfeleinek a szovjet kormány nyilatkozatában említett „jóakarati” és „rossz akaratú” megkülönböztetést.

A szövetségi kormány enyhülési politikája szilárdan beleegyeződik szövetséges partnereinek együttes politikájába — folytatódik a közlemény. Bonn nyugati szövetségi politikája „nem áll konkurenciában annak keleti politikájával, hanem azok kiegészítik egymást”. A szövetségi kormány üdvözli a Közös Piac és a KGST között megkezdődött párbeszédet.

A nyilatkozat védelmezi azt a túlhaladott álláspontot, hogy csak „egy német nemzet” létezik, és helyteleníti, ha „a szövetségi köztársaság népeiről” beszélnek, mert „a szövetségi köztársaságban a németek az egy német nemzet részének érzik magukat, amely két államban kénytelen élni”. Ezzel összefüggésben idézi a helsinki értekezlet zárókönyvét, amely szerint Európa országhatárai sérthetetlenek ugyan, de békés úton, megállapodás útján, megváltoztathatóak.

A két német állam közti viszony ilyen szemlélete és ennek hangoztatása egy nemzetközi okmányban inkább megfelel a jobboldali CDU-CSU felfogásának, semmint a kormány eddigi megfontolásainak. Ugyancsak a jobboldal gyakorlatának felel meg, hogy az NDK belügyeibe való beavatkozásokat, a vélemény szabad nyilvánításának jogával” próbálják igazolni. — Mindamelllett a szövetségi kormányt „a véleménykülönbségek a német kérdésben” nem akadályozzák sem a Szovjetunióval, sem az NDK-val folytatott együttműködésben — hangoztatja a nyilatkozat. A szövetségi kormány számára Nyugat-Berlin ügye a konst-

ruktív enyhülési politika „próbaköve”.

A nyilatkozat a továbbiakban méltatja a helsinki konferencia zárókönyveit, amelyeket a NATO 1975. december 12-i közleménye is pozitívan értékelt. Elismeri, hogy a Szovjetunió lépéseket tett a helsinki elvek megvalósítására, és reméli, hogy a következő hónapokban gazdasági és más területen is további haladás történik. Az NSZK kormány egyúttal megköszöni a Szovjetunióval a helsinki zárókönyvek megvalósításában és az 1977-es belgrádi értekezlet előkészítésében. Ugyancsak célja, hogy a bécsi haderőcsökkentési tárgyalásokon haladást érjenek el „a kétoldalú és kiegyensúlyozott csapatcsökkentésről”.

A Szovjetunióval való jó viszonyt a szövetségi kormány saját enyhülési politikájának központi részének tekinti — hangzik továbbá a nyilatkozat. Tudatában van annak az áldozatnak, amelyet a második világháború a szovjet népre rótt, és annak a szerepnek is, amelyet a Szovjetunió Európában és a világon visel. Nagyon jelentősnek tartja azt a pozitív fejlődést, amelyet a moszkvai szerződés óta a Szovjetunió és az NSZK kétoldalú kapcsolataikban elérték. Kereskedelmük ugrásszerűen megnövekedett, az ipari együttműködés eredményesen fejlődik, és a szövetségi kormány azt várja, hogy az NSZK a jövőben is a Szovjetunió értékes partnere lesz. Lényegesen megjavult az együttműködés a kultúra, a képzés és a sport területén is. A parlamenti delegációk cseréjét folytatják. A szövetségi kormány üdvözli, hogy a moszkvai szerződés óta az emberiség kérdéseinek megoldása a családgyógyítás útján állandóan előrehalad.

A szövetségi kormány is úgy hiszi — hangzik a továbbiakban —, hogy a szerződéses együttműködés további kiépítésének lehetőségei még koránt sincsenek kimerítve. Problémát jelent, hogy még nem jutottak megállapodásra „Nyugat-Berlin kielégítő bevonására”. A szövetségi kormány tovább munkálkodik ennek a nehézségnek az elhárításán.

A nyilatkozat következő fejezete ismét a CDU-CSU-nak tett engedmények jegyeit viseli magán. A szövetségi kormány ebben nyugati szövetségeseivel összhangban vitatni próbálja a gyarmati elnyomás alól felszabadult vagy felszabadulási harcukat vívó népek jogát, hogy barátaikat a tőkés társadalmi berendezkedésű országoktól függetlenül ott keressék, ahonnan lényeges segítséget kapnak függetlenségük védelmében, továbbá a szocialista országoknak azt a jogát, hogy ezeknek a népeknek segítséget nyújtsanak.

A tiszpontos nyilatkozat befejezésül „történelmi tapasztalatokra” és „a béke iránti felelősségre” hivatkozva a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság együttműködésének folytatását sürgeti.

A nyugatnémet kormány nyilatkozatának első visszhangjai érkeztetlik, hogy a több részletben is pozitív, az enyhülési politika folytatása mellett sikraszálló okmány nem mentes az ellentmondásoktól. Bár az SPD balszárnya bírálja a CDU-CSU felfogásának tett engedményeket, a hivatalos pártvezetés üdvözli a nyilatkozatot. A külpolitikai kérdésekben hosszú idő óta először egyetért a nyilatkozattal a CDU-CSU is. Werner Marx, az ellenlégi parlamenti frakciójának nevében úgy értelmezi a kormány nyilatkozatot, mint amely „néhány fontos kérdésben közeledett a CDU-CSU régóta ismert felfogásához”. Werner Marx csupán azt veti a kormány szemére, hogy „túlságosan defenzív” hangnemű. Helmut Kohl CDU-elnök, az ellenlégi kancellárjelöltje is saját politikájának megerősítését véli kiolvasni a nyilatkozatból.

Dél-Afrika szabadságáért

A fajüldöző dél-afrikai rezsim elleni tiltakozás jegyében 26 esztendővel ezelőtt robbant ki az országban az első általános sztrájk. A megmozdulás ötödik évfordulóján a haladó szervezetek képviselői — köztük az Afrikai Nemzeti kongresszus, a Dél-afrikai Indiai Kongresszus és a kommunista párt delegátusai — állig felfegyverzett rendőrök gyűlésében konferenciára gyűltek össze, amelyen létrehozták a Népi Kongresszust, s elfogadták a történelmi jelentőségű Szabadság Chartát. Azóta a béke és a demokrácia hívei szerte a világon, most emlékeznek meg a dél-afrikai szabadságküzdelem sok-sok mártírjáról, s nyilvánítanak cselekvő szolidaritást az alapvető emberi, állampolgári jogok kivívásáért harcoló milliókkal.

A Szabadság Charta az évek során méltán vált a demokratikus erők programdokumentumává: e nyilatkozat a modern rabszolgaságra kárhóztott óslakosság évszázados vágyait fejezi ki, megfogalmazód-

Az előzetesen letartóztatott jogi helyzete

Az előzetesen letartóztatott a büntetőeljárás terheltje és egyben egy zárt közösség — a büntetés-végrehajtási intézet — fogva tartottja. Már ez is mutatja, hogy az előzetesen letartóztatott speciális jogi helyzetben van. Mint terhelt, megilletik a büntetőeljárás törvényben előírt jogok, és terhelik az ezen törvényben deklarált köteleességek. Mint a büntetés-végrehajtási

intézet fogva tartottjának, teljesítenie kell az intézet rendjéből fakadó köteleességeit, de megilletik őt ebben a helyzetben speciális jogok is.

Ez alkalommal az előzetesen letartóztatott jogi helyzetének egyik oldaláról, az ún. bv. intézeti köteleességekről kívánok szólni.

Az előzetesen letartóztatott elsődleges köteleessége

a bv. intézeti rend megtartása.

Az intézeti rend tág fogalom, ezen nemcsak a szoros értelemben vett rendet (tárgyak elhelyezése a zárkában, az ágy szabályszerű bevetése stb.) kell érteni, hanem az intézeti szabályok pontos betartását is. Az általános magatartási és alaki szabályok alól tehát az előzetesen letartóztatott sem mentesíthető. A napirend és a magatartási szabályok az intézet rendjét biztosítják, tehát ezek éppen úgy kötelezőek az előzetesen letartóztatottakra, mint a jogerősen elítéltekre.

Az előzetesen letartóztatottnak kötelessége, hogy az elrendelt, illetve az orvos által szükségesnek tartott vizsgálatokon megjelenjen, és az elő-

írt egészségvédelmi utasításokat betartsa. Ez a kötelesség általános érdek is, hiszen az egészségvédelmi rendelkezések mindenki egészségét, testi épségét védik.

Az előzetesen letartóztatott — akárcsak az elítelt — köteles vonakodás nélkül a büntetés-végrehajtási testület tagjainak és a büntetés-végrehajtás egyéb dolgozóinak utasításait maradéktalanul teljesíteni, és ezt semmiféle feltételhez nem kötheti. Esetenként találkozunk olyan jelenséggel, hogy az előzetesen letartóztatott nem akar az ún. házi munkában részt venni. A jogszabály értelmében az előzetesen letartóztatott

gását korlátozó rendelkezéseknek is. Az előzetesen letartóztatott tehát csak zárt helyiségekben és körletekben lehet elhelyezni; az elhelyezési körleten belül mozgása korlátozott. Az előzetesen letartóztatott egyénileg vagy csoportosan csak kísérettel, ellenőrzés mellett mozoghat.

A fentiekből következik, hogy az előzetesen letartóztatott köteles alávetni magát a megbilincselésre vonatkozó rendelkezéseknek is. A büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka — a biztonság érdekében — dönt arról, hogy előállítás alkalmával az előzetesen letartóztatottat meg kell-e bilincselni. A parancsnok — különösen indokolt esetben — úgy is rendelkezhet, hogy a kezét hátra bilincseljék.

Az eddigi felsorolás mutat-

leveleit ellenőrzik.

A levél ellenőrzése kettős célt szolgál: az intézet belső biztonságát, illetve a büntetőeljárás sikerének védelmét. Az intézet belső biztonsága abszolút követelmény. A bv. intézet tehát nem enged kézbesíteni olyan levelet, amely az intézet belső életével, biztonságával kapcsolatos adatokat, közléseket tartalmaz. A büntetőeljárás sikerének védelme relatív követelmény. Ebben a kérdésben az ügyész, illetve a vádirat benyújtása után a bíróság vagy a bv. intézet parancsnoka határoz. Az eljárás eredményessége érdekében csak akkor vonják ellenőrzés alá az előzetesen letartóztatottak leveleit, ha ala-

posan lehet tartani attól, hogy az előzetesen letartóztatott tiltott üzenettel akadályozhatja az eljárás sikerét.

Az előzetesen letartóztatott nem emelhet kifogást a levelek ellenőrzése ellen. A büntetőeljárás törvény értelmében még a védővel való levelezése is csak ellenőrzés mellett történhet. A levélváltás ellenőrzése nem mellőzhető, mert a hatóságnak meg kell győződnie például arról, hogy a levelet valóban a védő küldte, vagy kapja-e.

A kötelesség ismerete és maradéktalan teljesítése azért sem közömbös az előzetesen letartóztatott számára, mert

megszegésük fegyelmi vétség

és fegyelmi fenytést eredményez. Egyes előzetesen letartóztatottak a fegyelmi vétség és a fegyelmi fenytést jelentőséggel lebecsülik. Az ügyész és a bíróság számára — adott esetben — egyáltalán nem közömbös az előzetesen letartóztatott magatartása a bv. intézetben, s nagyon is fontos lehet annak ismerete, hogy az előzetesen letartóztatott mikor, milyen fegyelmi vétséget követett el, és ezért milyen fegyelmi fenytést kapott. Sok esetben ugyanis a fegyelmi vétség jellegéből is

jól lehet következtetni az előzetesen letartóztatott személyének társadalmi veszélyességére, ez pedig közvetlenül érintheti a büntetés-végrehajtás mértékét. Lényegében tehát önmagának ellensége, aki kötelességeit nem teljesíti, sőt kifejezetten megszegi, és ezzel fegyelmi vétséget követ el. Az előzetesen letartóztatott jogi helyzete fogalmi körébe nemcsak a köteleességek, hanem a jogok is beletartoznak. Erről majd a következő alkalommal szólnunk.

Dr. G. I.

„Hagyjanak békén...”

Lefkovits Ilona rezignáltan viseli a börtönt. Számított rá, hogy ide kerül, nem érte meglepetésként. Különben is már tízennégy éves korában javító-nevelő intézetbe került, betörései lopásért. Azóta tíz év telt el, most három éves büntetését tölti lopásért, csalásért.

— A közbeeső idő?
— Ezerkilencszázhatvan-nyolcban kerültem ki az intézetből, akkor dolgoztam egy darabig. Később otthagytam a munkahelyemet, majd lopásért, csalásért bíróság elé kerültem. Szabadultam, aztán megint szabadultam, megint itt vagyok...

A markáns arcú, határozott vonású, fiús alkatú lány nem védekezik, nem is védekezhet azzal, hogy gyenge akaratú, a társaság az oka mindennek.

— A barátaim bűnözők voltak, én is így éltem.

— Családja van?

— Hogyne. De nem laktam velem, nekem önálló lakásom van, főberlet. Anyám virágot árul, apámát leszálalékolta. Hallottam, hogy az egyik húgom szintén bekerült.

— Tetszik magának ez az életforma?

— Mindig szerettem csavargani, élveztem a szabadságot, hogy nem parancsol senki, hogy úgy és addig szórakozok, ameddig én akarok.

— Mindig tudja, hogy mit csinál?

— Hát persze...
— A legutóbbi cselekményénél maga volt az érteimi szerző vagy a bűntársa?

— Mind a ketten egyformán. A teljes kártérítést, valamint kilencvenhátszer-öttszáz forintot is kettőnknek kell megfizetni.

— Mennyit „keraszt” egy hónap alatt?

— Nem tartottam számon, ami jött, elment. Ha elfogyott, szerezünk hozzá.

— Mire költött, itaira?

— Nem is tudom. Ha konyakot vagy whiskyt akartam inni, hát lóptam. Csak a tömény italt bírom.

— Mennyi az adagja?

— Hét deci...

— Nem sok az?

— Egész nap? Észre sem veszi az ember. A kávéval lehet ellensúlyozni.

— Hol dolgozott?

— A börtönben, a konfekcióban. Kint, amikor az inté-

zetből kikerültem, betanított esztergályos voltam. Szerettem ezt a szakmát, általában szerettem a fizikai munkát. Csak aztán másképp alakult az életem.

— Ezek szerint szakmát nem tanult. Hány osztályt végzett?

— Nyolc általánost.

— Most mit szeretne?

— Semmit... azaz, hogy hagyjanak békén...

— Ki bántja magát?

— Folyton piszkálnak, hogy „legyél a barátnóm, így meg úgy...” Ha az emberről elterjed valami, nem tud szabadulni tőle, még ha akar is.

— Sérti ez magát?

— Az intézeti lányok mind olyanok, vagy legalábbis kipróbálják. Ettől függetlenül engem nem érdekel senki. Nagyon örülnék, ha leszálnának rólam.

— Úgy gondolom, a magatartása is szerepet játszhat ebben.

— Vigyázok arra, hogy ne legyen semmi, amit félreérthetnek. De hát tudja, hogy van a börtönben... Az egyedülállót, a szeretetigény, és sok minden kifejeződik ebben. Én most egyedül vagyok, egyedül is akarok maradni. Szóltam a nevelőnek is, hogy legyen a segítségemre.

— A határozottsága méltánylandó... Új életet akar kezdeni?

— Azt még nem tudom. De azt tudom, hogy valakinek a halála, aki közel állt hozzám, nagyon megviselt engem. Miért nem lehet ezt megérteni...?

Vajon ez a tragikus esemény arra készítette Lefkovits Ilonát, hogy élete fordulópontjához érkezze? Erre — úgy hisszük — korai lenne megválaszolni.

S. I.

A Heti Híradó XX. évfolyam 26. számában megjelent keresztretvíny helyes megjelölése a következő:

Az is vagyok, kérlek, de ma szerda van és — mi, vegetáriánusok, szerdán böjtölünk.

Könyvjutalmat nyertek: Gajdos István elítelt, Kaposvár; Kovács József elítelt, Szekszárd; Madarasi Lajosné előzetes, Miskolc; Novák László elítelt, Bp.-I Fegyház és Szlg. Börtön; Varga László elítelt, Sopronkőhida.

SEM A RENDŐR, SEM A PAP

A faluban mindenki megbecsülte az asszonyt. Szorgalmáért, tisztaságáért. A termelősövevényben dolgozott. Soha egyetlen napot sem mulasztott volna. Mindig az első között volt a munkában, s utolsóként hagyta abba. Meg is volt az eredménye: szép, takaros, tiszta ház, s tisztességes fizetés. A putri emléke csak az idegeiben élt. De itt olyan erősen, hogy hallatlan energiát adott neki — a munkához, az élethez.

Egy nyugtalanította csak: a férje. Aki pontosan az ő elletéte volt, munkátlan, iszákos, durva és szabados erkölcsű, mint évszázadokkal ezelőtt a magafajtajú férfiak. Ez volt, ami megkeserítette az asszony életét, és sok nehéz órát, napot okozott neki. A bánat mellé gyakran a verést is megkapta. Ennek ellenére kitartott férje mellett, mert minden rossz ellenére úgy tudta, hogy az asszonynak a férje mellett van a helye. S ezen bár lehet változtatni, ő mégsem élt a lehetőséggel. Ezt az évezredek erkölcsi szokást, ezt a merev kövületet nem tudta áttörni az új társadalom lélekfijító ereje. Túrta és szenvedett, s közben dolgozott, mintha semmi sem zavarná őt. Az élete ebben a megszokott mederben folyt évekken keresztül.

Egyik este bekövetkezett a tragédia. Jött haza a munkából. A férjét együtt találta a hűgával — „édes kettesben”. Ekkor hirtelen kirobbant belőle a düh és a szegény, s egy perc alatt végzett az urával. A bíróság hétesztendei börtönre ítélte. Kalocsán beszéltem vele. Egy látszatra bölcs megjegyzéssel intézte el az előbb említett esetet: „Inkább a rendőr, mint a pap”. Ha egy kicsit jobban szemügyre vesszük ezt a „szöveget”, rögtön kiderül, hogy hamis ez a két lehetőség, hiszen egy tönkrement házasságból, két egymástól elidegenedett ember kötelékéből a szabadulás útja nem a halálon és nem a börtönön keresztül vezet. Tehát sem a pap, sem a rendőr nem megoldás.

A megoldás egészen másutt van. Egyrészt jobban meg kell nézni, hogy akár férfi, akár nő az illető — kihez, milyen emberhez köti a sorsát. Azt hiszem, nyugodtan állíthatom, hogy ezen a ponton sok minden eldőlt. De ha esetleg a legjobb választás is kudarcnak bizonyul, akkor — bármilyen keserves is — jobb, ha a válasz mellett dönt a két ember, vagy legalábbis az egyik. Mert senkinek sincs joga, csupán azért, mert a férje vagy felesége hűtlen és rossz, kioltsa az életét. Ha pedig ezt teszi, tudnia kell, hogy a bűn és a bűnhődés együtt jár.

Bogdán Jánosnének el kell gondolkoznia ezeken a tényeken, annál is inkább, mert szabadulása után — s ez természetes — új életre készül, s ezt társ nélkül nem tudja és nem is akarja elképzelni. Azt mondja: „A volt férjem sirján, ha hettedzer nő ki újra a fű, én ismét boldog asszony leszek”.

A. J.

köteles díjazás nélkül elvégezni

az intézet tisztán tartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkát. Tehát kötelező a zárka kitakarítására, a felszerelési tárgyak tisztítására, ápolására, a fűdőhelyiség, mellékhelyiség felmosására, eseti munkákra a konyhán, az élelmiszerraktárban az anyagok be- és kiszállítására, sürgős javítások elvégzésére stb. Nem kötelező viszont az előzetesen letartóztatott termelő munkára vagy más — a bérezési szabályok értelmében rendes díjazással járó — rendszeres munkára.

Egyes előzetesen letartóztatottak felelőtlenül rongálják felszerelési tárgyukat a könyvtári könyveket. Ezek nem akarnak tudni arról, hogy az okozott kárt — a kárfelelősségre vonatkozó külön jogszabályok szerint — meg kell téríteni. A kár megtérítésének mértéke függ a vétkekesség fo-

kától. A szándékos károkozó mindig a teljes kártérítést felelős. A felszerelési tárgyak társadalmi tulajdonú képeznek. Az előzetesen letartóztatott esetében — az ellene folyó büntetőügyben — fokozott jelentősége lehet annak, hogy még a büntetés-végrehajtási intézetben is rongálta a társadalmi tulajdonú. A jogerős kártérítési határozat alapján a kártérítés összege — ha dolgozik az előzetesen letartóztatott — keresményéből, illetőleg a letétben levő pénzéből levonható. Ha erre nincs lehetőség, a kártérítést a büntetés-végrehajtási költségek behajtására vonatkozó szabályok szerint lehet érvényesíteni.

Az előzetesen letartóztatott őrzésére és az előzetes letartóztatást foganatosító büntetés-végrehajtási intézet rendjére

a szigorított börtön fokozat szabályait

kell alkalmazni. Ebből adódóan letartóztatottnak, hogy köteles magát alávetni a moz-

gató szabályoknak, hogy köteles magát alávetni a moz-

„Három-négyezer forintot kerestem átlagosan. Sokáig simán ment minden az életben. Különleges igényeim nem voltak, maradt elég pénzem arra a néhány pohár itárra mindennap. Ismerősök, barátok mindig akadtak, el tudtuk tölteni az estéinket.

Egyszer azután megtörtént az első baj: ittasan kerékpároztam. Volt még egy kis „apróság” a fülem mögött, felfüggesztve. Két évet és két hónapot kaptam...

A szabadulásom után visszazokkent minden a régi kerékvágásba. Huszonnégy nap híján egy teljes esztendőig nem is volt velem semmi baj.

Azon a bizonyos napon már kora reggel kezdtük az ivást. Mennyi volt az egész napi „teljesítmény”? Nem emlékszem rá... Este, zárás után visszamentünk valakivel a kocsmába, és betörtünk. Az eredmény: az első fokú bíróság ítélete szerint három év fegyház.

Apám hatvannégy éves, édesanyám ötvennyolc. Egy öcsém él csak velünk: a többi testvérem már családostól, mindannyian máshol laknak. Megbecsült, rendes emberek, csak én járok ezen az úton... Huszonkilenc évig azt sem tudtam, mi a börtön. Hogyan futhattam idáig?... Igaz, nekem is volt feleségem. 1972-ben váltunk el, mert nem tudtunk meg-egyezni bizonyos dolgokban.

KÉT ÉV HIÁNYA?...

Négy hónapig tartott a házasságom...

Könnyű és nehéz helyzetben van egyszerre az újságíró. Könnyű helyzetben azért, mert tulajdonképpen mindennél egyszerűbb lenne a leírásból (elmondta Sz. István előzetes Nyíregyházán, a büntetés-végrehajtási intézetben) összegezni a somnás tanulságot: ime, így jár, aki iszik. Előbb kisebb, később komolyabb „balesetek” érik életében — garázdálkodás, szabálysértés, ittas kerékpározás egyfelől, a családtól való lassú távolodás, a magánéletének csődjét jelentő válás másfelől —, majd az első, és utána a második szabadságvesztés büntetés. Így válik valaki az alkohol miatt — egy ember életében viszonylag rövid idő alatt — visszaeső bűnözővé.

Ha végig is szaladtam ezen a gondolatsoron, tulajdonképpen mégsem ezt a tanulságot szeretném Sz. István esetéből levonni.

Beszélgetés közben azt is megkérdeztem tőle, milyen iskolai végzettséggel rendelkezik? A válasz kesernyés mosoly után, kissé kényszeredetten jött:

— Hat általános. A... család nagy volt. Nem tud-

tam tanulni. És... szóval — széttárta a karját — nem is volt semmi kedvem hozzá, ez az igazság. Sokkal jobban esett, ha lehúztam a munkaidőt, és utána szabad voltam, mehettem a srácokkal egy kicsit csavargani...

Itt kezdődik a „nehéz” helyzet. Sokszor és sokat írunk már a különböző büntetés-végrehajtási intézetekben működő belső „iskolákról”, ahol egyre újabb és újabb módon igyekeznek az oktatók elérni, hogy a „diákok” legalább az úgynevezett alapműveltség megszerzéséért, az írás-olvasás megtanulásán kívül minél jobban megismerjék, megérték a betűk mögött rejlő tartalmat is, s ezen keresztül egyre közelebb kerüljenek a „kinti” élethez.

Azt hiszem, azok az olvasók, akik a cikkben idáig eljutottak, megértik, miért neveztem nehéznek az újságíró helyzetét. A művelődés hasznosságáról, az iskolázottság szükségességéről újat, érdekesítő felvetni — éppen azért, mert a téma mindennapos — egyáltalán nem könnyű.

Ma már szinte követelmény az is, hogy valaki ezt az alapvető végzettséget

—R—

„Ilyet még nem láttam...”

Textil és matematika

— Időnként meglehetősen nehéz helyzetbe kerülünk — szándékunk ellenére —, mert eléggé gyakori a profilváltás. A „külső”, a megrendelő vállalatok igényeit viszont mindig ki kell elégíteni, ezt nemcsak a saját érdekünk, hanem a gazdasági élet alapvető törvényei is így diktálják. Májusban a tervet 105,6 százalékra teljesítettük mennyiségben, a minőségi mutató pedig az előirányzott 95,55 helyett 96,66 százalékra emelkedett. Az ok egyszerű, talán még a kívülállóknak számára is; ha egy aránylag nehezebben gyártható termékről állunk át a könnyebbre, akkor javul a minőség, ellenkező esetben viszont átmenetileg romlik... Ezért nem terveztük és nem értük el a 100%-ot.

A Sopronkőhidai Fegyház szövőüzemében nem győztem jegyezni a sebesen pergő mondatokat. A tájékoztatást adó vezető kérdés nélkül kezdte sorolni a tényeket, adatokat. Sokadik alkalom már, hogy a zúgó-zakolat hatalmas termén áthaladva leültünk az irodájában, s aránylag (a jelzést csak azok értik meg, akik dolgoztak már a sopronkőhidai munkahelyen) csendben beszélgetni kezdtünk a termelés helyzetéről. Néhány órával korábban egy elitált-riportalan — az üzemről lévén szó — azt mondta, hogy „mi újat lehet innen írni”?

Lássuk tehát erre a kérdésre a választ: — Nagy átszervezés, átrendezés zajlott le a közelmúltban. Végre épül az új szövődési üzemrész, ehhez kell igazítanunk már a második fél-éves munkatervet. Hatvannégy pneumatikus szövőgépet kellett „megmozgatni”: egyrészt új, jobban mondva többet kibíró betonlajzat került alájuk, másrészt áthoztunk az I-es terembe tizenkét darab széles gépet.

Nagy feladat előtt állunk: a csehszlovák P 165-ös gépekből negyvennyolc darab már az új helyen áll munkába a IV. negyedévben. Látszólag messze van még ez az időpont, de az üzemvezetésnek gondoskodnia kell arról, hogy a termelésben semmilyen fennakadás ne legyen. A már említett P 165-ös gépeknél még egy gond jelentkezik a szerelés befejeztével: a működési elv ugyan hasonló a többi géphez, de a szerkezeti megoldásban van néhány különbség. A csehszlovák szerelő, aki itt volt, azt mondta, hogy sokfelé jártam már, de ilyet még nem láttam... Olyan magas színvonalú a munkaszervezés, hogy meg sem lehet érezni az átállást! Hogyan csinálják?

Részletes választ — idő hiányában — nem tudunk akkor adni, de a módszerrel itt, utólag tudok néhány szót szólni.

Például már most gondolunk arra, hogy az új gépekhez megfelelő szaktudású dolgozók szükségesek. Augusztusban indul meg az előképzés, szeptemberben a szakmunkástanfolyam. Miért van szükség erre a kettősségre? Azért, mert az augusztusi oktatás lesz a „rosta”. Ekkor főleg matematikai tananyag szerepel a tervben.

— Miért kell a szövéshez, a szövőgépek kezeléséhez matematika?

— A legegyszerűbb válasz talán az lenne, hogy a szakmunkásképzés nem lehet az egyszerűnél elkezdni... Sajnos, sokan bajlódnak a négy alapművellettel, különösen az osztás megy nehezen. A gépbeállításnál, a szélesség mérésénél, a gép napi, helyesebben egy műszakban elért teljesítményének meghatározásakor számításokra van szükség. Többek között a szövőgép „órája” mutatja meg, hogy a rajta dolgozó napi bére mennyi lesz... Elég például a tizedes számítás eltévesztése — máris hamis az eredmény. Szeretnénk elérni, hogy minden dolgozó saját maga tudja — teljesítménye alapján — kiszámítani a keresetét.

Aki sikerrel megbirkózik ezekkel a „nehéz” feladatokkal, az már bekerül a szeptemberben induló szakmunkásképző tanfolyam „tanulói” közé. H. A.

Elmaradt a disznótor

Mindketten segédmunkások voltunk egy kőműves kisiparosnál, a fővárosban; egyikük itt is született, a másik a Nyírsegyben, onnan ingázott munkahelyére hétről hétre. A közös munka, az egykorúak természetes vonzódása hamar barátokká tette őket, s e barátság jogán hívták meg fővárosi kollégáját a vidéken lakó munkatárs egy igazi falusi disznótorra.

Elutaztak. Az öröm ott bujkált a bőrük alatt, valamivel csillapítani kellett. Ittak, bort, pálinkát. Alaposan eláztak. Mire hazaértek, egy kicsit józanodtak, de akkor már ott volt a hazai utánpótlás. Bor, sör, pálinka. Ez utóbbi: kisüsti! Erdemes-e ezeknek ellenállni? Ittak tovább. A ház gazdája, a barátja apja is velük tartott. Arryit ittak, hogy reggel már hozzá sem kezdtek a disznóöléshez. Mit lehet telen falun csinálni, ha éppen nem vág az ember disznót, pedig arra készült, más dolog meg nincsen? Inni. Ok is ezt tették. S aztán hogy-hogy nem, ittas fővel szűknek találta a falut, s beutaztak Mátészalkára. Ott valahogy elvesztették egymást, s a fővárosi barát, nevezik most már nevén, Brunyánszky János, ahogy volt, kiskabátban, fűtötte a szesz, felült egy vonatra, s ott elaludt. Arra ébredt, hogy rázzák. Kábultságából alig ocsúdva roppant különösként találta, hogy határőrök próbálják ébreszteni. Határsávba került, s ez közzismert, hogy engedély nélkül tilos! S aki ennek ellenére mégis odamegy, annak következményei vannak. Nem történt ez másképp Brunyánszky Jánossal sem. Büntetése: nyolc hónap. Az Esztergomi Bv. Intézetben tölti, ott találkozom vele.

Ki is ez a fiatal ember? Ismerkedjünk meg életútjával. Most huszonöt éves. Elvégezte az általános iskolát, majd kitanulta a fodrász mesterséget. Úgyes és tehetséges fodrász lett, versenyeken különféle helyezéseket ért el frizúráival, fazonjával. Itt, ezen a ponton lép közbe az ittal! Először csak a társaság kedvéért, majd később szenvedélyből. Olyannyira, hogy munkáját is kezdte elhanyagolni, s egy alkalommal tizenhét napi

igazolatlanság távollét s kétezer forintot hiány hívja felszemélyre a vezetők figyelmét. Huszonnégy óra alatt befizeti a hiányt, de természetesen felmondanak neki. Ettől kezdve a munkahelyek és foglalkozások végtelen sorával ismerkedik meg. Csak az 1973. évet hozzuk föl példaként: 10 munkahelyi sorakozik katonásan a munkakönyvében.

Az ilyen életmód kihát a magánéletre is. Igaz, nevelőanyja van, s talán kissé keményebben mondja meg a véleményét magatartásáról, de nem sokat túlozhat, s ő ezt „természetesen” haraggal utasítja vissza, aminek a vége veszekedés, s ez, mivel állandósul, odavezet, hogy elköltözik hazulról, apa nagyanyja lakásába. Az életmód, amit akár választott, akár csak kialakult — itt már szabadabban és kötetlenebbül bontakozik ki. Szabad, mint a madár, semmiféle kötelességerter nem befolyásolja. Azt tesz, amit jónak lát, és amit akar. S ő sok mindent lát annak, amiről később kiderül, hogy nem egészen volt az; barátai kicsit lopnak, de ő erről nem tud, nyugodtan beleül, s velük együtt kocsikázik.

Amikor kiderül, kimagyarázódik, figyelmeztetés után a rendőrség elengedi. A figyelmeztetés nem használ, iszik és iszik tovább.

Ilyen testi-lelki állapotban vállalkozik arra a bizonyos útra, ahonnan részegen beutazik a határsávba! Azt hiszem ez nem szerencsétlen véletlen, hanem törvényeszerű volt. Az ilyen felelőtlen, fékevesztett életút előbb-utóbb összeütközésbe kerül a törvénnyel. Hiszen részeg felelőtlenességben a gyenge akarati és befolyásolható ember hamarabb követ el valamilyen bűncselekményt, mint az, aki az esztét birtokolja, ura az akaratának, külsőségeit tud tenni jó és rossz között, s természetesen nem az utóbbit választja.

Amikor az itál végzettségű hatását és következményét taglaljuk, egyáltalán nem azért tesszük, hogy aszkézist hirdessünk, hiszen az itál mértékkel — s a mér — még állandó kísérője is lehet mindenki maga tudja lehet az embernek. De csak mértékkel, olyannal, amely nem megy sem a munka,

sem a magánélet rovására; nem lehet senkinek sem kifogása az éjszakai ellenem, de csak akkor, ha érvényesül az a régi mondás: „Aki legény éjjel, az legyen nappal is!”

Brunyánszky János nem bírta ezt a kettősséget. A munka, a magánélet rendezettségé helyett az italt választotta. S amint látjuk, a lehető legrosszabbul választott. S ez egyebek mellett személyiségtorzulással is járt: képtelen beilleszkedni a közösségbe, társaival nem tud és nem is akar rendszerben viselkedni, lekezel, sérttegeti őket. Kedvezményesül szabadulhatott volna, de magatartása miatt nem valószínű, hogy erre sor kerül. Egyébként az iratai sincsenek rendben. Tehát nagyon össze kell szednie gondolatait, akaratait két marokra fogni, ha új utat akar szabni életének.

Figyeljük meg, hogyan képzelet az új utat:

— Ha szabadulok, köröncnök mellett leszek boncség. Elvégeztem már egy erre képesítő tanfolyamot, dolgoztam is ebben a munkakörben. Nehéz, furcsa munka, de én bírom és szeretem, egyébként ott senki nem szól azért, hogy menyit és mikor iszom! Egyedül vagyok a hullákkal, azok békések és türelmesek. Nekem is ez a természet tetszik, fő elvem: legfontosabb a békeség és a türelem! Nagyon nehezen jövök ki a sodromból, de akkor nagyon haragos vagyok. Ebben a munkában lecsillapíthatom a haragom, szabadulhatok, ahogy tetszik, nem fáj senkinek. Mindezek mellett még ennek a munkának megvan az az előnye, hogy roppant jól fizetik, és nagyon kevés ember jelentkezik erre a pályára, s azok közül is sokan hamar búcsút intenek a jegelt pincéknek.

Ez tehát az úticél, s amit még hozzátett — az a pogygyász, az a szellemi útravaló, amivel ehhez az új munkához közeledik. Az ember nem tudja, sirjon vagy nevéssen, hiszen szinte hihetetlen, hogy egy fontos, szükséges munkakörhöz ilyen gondolatokkal közeledjék az ember.

De hát nem vagyunk egyformák! A. J.

NINCS MENTSÉG

Turi Jánost halált okozó súlyos testi sértésért helyezték előzetes letartóztatásba. Nehezebb helyzetét, hogy eddig ötször volt büntetve, és mindig verekedésért. A vékony dongájú ember láttán egyértelmű a következtetés: csak az italtól érezhet erősnek magát.

— Hogyan történt?
— Magam sem tudok rá választ adni.
— Nem emlékszik?
— Hogyne emlékeznék... Nem voltam még ittas sem. Illetve, én nem, csak az anyám.

A sértelt már nem védekezhet, így Turi János elbeszélésére vagyunk utalva.

— Decemberben történt, egy vasárnap. Reggel fél nyolckor elment otthonról az anyám, hogy hoz két nagy üveget, amit majd én befonom demizsonnak. Hiába vártam, egész nap nem jött. Hallgattam a rádiót, amikor egyszer hallom, hogy ugat a kutya. Anyám jön befelé, de olyan állapotban, hogy csodáltam, hogyan talált haza. Jó meleg volt a konyhában, egyből kijött rajta az ittaság. Szólok hozzá, nem is válaszol, megy a szobába lefeküdni.

— Csak maguk ketten voltak otthon?

— Apám éppen kórházban volt akkor. Mi hárman laktunk a tanyában, még szomszédunk se volt... Szóval, mondom, ő lefeküdt, én még olvastam egy kicsit, aztán elaludtam. Hajnalban csörrenésre ébredek. Megyek a konyhába, látom, hogy anyám ott fekszik a kővön, a piszokban. Ahogy elesett, felborította a vödört. Nem tagadom, ideges lettem. Megütöttem...

— Megütötte az anyját?

— Szóval, ahogy rázogatom, hogy keljen fel, elfogott az idegesség, látva, hogy nem mozdul. Szinte nincs is magánál. Megütöttem, hátha észhez tér, meg vizet is öntöttem az arcába. Magatehetetlen volt. Így megmostam szivaccsal, feltakarítottam utána, bevittem az ágyba, én is lefeküdtem. Úgy két óra lehetett.

— És azután?

— Hat óra tájban már fel is ébredtem, korán kelő ember vagyok, meg kevés alvással is beérem. Mindjárt látom, hogy az ágya üres, az ajtó nyitva. Várok néhány percet... Semmi... Megyek a konyhába, ott se látom. Aztán kinézek. Hát a padlásfeljártnál fekszik, a ház előtt. Nem szól semmit, csak reszket nagyon. Felnyalabolom, és megint lefektetem.

— Nem is tért magához?

— Reggel kilenc óra körül lehetett az idő, amikor felkelt. Mindjárt kértem: fáj valamije? Nem válaszol, csak a fejére mutat. Később visszafeküdt.

— Miért nem hívott orvost?

— Gondoltam, hogy az italtól van, majd ha kialussza magát, jobban lesz. Kedden és szer-

dán is feküdt és olyan nehezen lélegzett. Erre írtam egy levelet az apámnak, hogy jöjjön haza a kórházból, mert anya beteg. El is mentem a postára, hogy feladjam. Amikor hazarérek — délután volt már —, olyan furcsa csönd van. Nézem anyámat, hát az ágyon fekszik és majdnem hideg. Most mit csináljak...? Megvártam a másnap reggel és be mentem a városba, hogy apámat hazahozzam a kórházból. Ez csütörtökön volt.

— Orvos nem is látta az anyját?

— Pénteken jelentettem a halálesetet. Mondta az orvos, hogy vigyem le a holttestet, még aznap. Megyek a tsz-be, hogy segítsenek. Azt mondták, hogy a teherautó nem tud oda feljönni, lovas kocsit kell. Fent lakunk ugyanis a hegyek között. Így hiába mondta az orvos, csak másnap, azaz szombaton reggel tudtam szerezni egy fuvarost. Egyenesen a halottas házba vittük a tetemet, ott vizsgálta meg az orvos. Hazamegyek, áthúzom az ágyat, takarítok, amikor megjelenik egy százados, hogy helyszínelnek. Csak tessék, mondtam. Hétfőn megint jöttek. Kihallgatnak engem és az apámat, majd azt mondják, menjünk a kapitányságra. Ott felvették a jegyzőkönyvet és engem haza sem engedtek. Azt mondták, emberöléssel vádolnak.

— Az orvosi vizsgálat nyilván alátámasztotta ezt.

— Bevérzést állapítottak meg az agyban. Azt mondták, attól van, hogy megütöttem. De én nem ütöttem meg...

— Az előbb elismerte, hogy megütötte.

— De nem úgy... A házhoz betonjárda vezet, amelyeknek a széle kicsit magasabb. Oda ütötte be a fejét, amikor elesett. Én csak rázogatam, hogy térjen magához. De, ha én ezt tudom, dehogy nyúlok hozzá.

— Érthetetlen, miért nem hívott azonnal orvost, ha látta, hogy rosszul van, illetve, ha tényleg elesett?

— Máskor is előfordult, hogy ilyen állapotban jött haza. Sőt, tavaly májusban elment hazulról és novemberig nem is láttuk. Még a rendőrségen is bejelentettük az eltűnését.

— Ez nem mentés a maga számára.

— Tudom... se isten, se ember előtt... Ma sem tudok napirendre térni fölötte.

★

Ha az elbeszélés nem is mindig fedte a valóságot, a tényeken nem lehet változtatni. Az sem módosítja a körülményeket, hogy az anya vagy a fia volt ittasabb állapotban. A történetet az orvosi szakvélemény kétséget kizáróan bizonyítja.

S. I.

HULIGÁNOK

37

Mielőtt Halász Ödön — a banda Vézna — a börtön szabadulólével az irattárcájában felszállt volna a vonatra, a közeli faluban öt órát harangoztak.

A váróterem ajtaja előtt megállt, komótosan rágyújtott, nem sietette senki. Körülnézett, szeme megpihent a váltók felé haladó vasutas görnyedt alakján. Aztán belépett a helyiségbe. Az ajtó csendesen csukta be maga mögött, ahogy ez a mozdulat az évek folyamán belerögződött. Egy fél konyakot kért, zsebébe nyúlt, pénz után kotorászott. Kezébe akadt egy rég kelteztet levél, ott lapult kabátja belső zsebében, de ez sem zökkentette ki a rég izlett italért való várakozásból. Fogta a poharát, hely után nézett.

Lassú mozdulattal nyúlt a zsebébe. Kissé fakult, kék borítékot vett elő, rajta a címzés: „Halász Ödön. Kámváspuszta BD—29—736”. Ez ő volt — ma hajnali két óra óta megint csak Halász Ödön. A számat ott hagyta abban a szürke, háromemeletes épületben.

Halkan zizzent a papír, amint kihúzta a borítékból. Jól ismert, sokszor olvasott betűk, gömbölyűek, amelyeket csak asszonyok tudnak írni. A szabályos sorok frójuk rendszerétől tanúskodnak, de amit mondanak, évek után is ugyanúgy fájnak, mint az első olvasáskor... Kegyetlen őszinteséggel beszélnek ezek a sorok.

De talán még nem vett el minden. Ahányszor csak elolvasta a levelet, mindig az volt az érzése, hogy bármily keserűség töltötte is el a levél íróját, amikor szemrehányásait papírra vetette, nyitva hagyott egy kaput a családi otthonhoz visszavezető úton, ezen még be lehet lépni.

„Kedves Dönci! Sokáig töprengtem, hogy írja-e Neked. Van-e értelme a jövőben a mi együttélésünknek? Nem lenne-e jobb mindhármunknak — Erzsikére, Rád és magamra gondolok —, ha pontot tennénk minden után? A Te jövődről nem írok, mert ebbe én már nem szólhatok bele, hiszen az út, amit választottál, elvezetett tőlünk, s jelenlegi állapotodat csak magadnak köszönheted. Amíg hittem, hogy szavaim jelentenek számodra valamit, kértem, könyörögtem, veszekedtem is Veled, hármunk érdekében, hiába! Úgy érzem, Neked az a hely kellett, ahol most is vagy, hogy végre észre téj, mert az én akaratom, kéréselem kevésnek bizonyult.

En most is az vagyok, akit itt hagytál, és az is maradok. Nem mlattad, hanem a kislányunkért. Ne mondják az emberek, hogy az apja a börtönben, de az anyja is megéri a pénzt. Igaz, a tenyerem kérges lett a munkától, de nyugodtan alszom, nem rettegek attól, hogy a rendőrség riaszt fel álmomból.

Azt is megírom, addig nem válok el, amíg haza nem jössz, ne mondja senki, hogy akkor hagytalak el, amikor bajban

voltál. Ha más ember is tudsz lenni — mert hiszen nem voltál mindig ilyen —, megtaláld a hozzánk vezető utat. Erzszi”.

Halász Ödön a beérkező vonat dübörgése riasztotta fel.

Megérkezése a Keleti pályaudvarra örömmel töltötte el. Szíve gyorsabban vert, amikor az állomás előtti téren beszíppantotta a füstös pesti levegőt. Pillantása elsőként a pályaudvar előterét átvéelő széles közúti hidat fogta fel. Az útkereszteződés forgalmát lámpa irányította. Személy- és teherautók tarka sokasága önzönlött a széles főúton. Tekintete a régi épületeket kereste, szeme megakadt egy vendéglő cégtábláján... Ez volt az ő régi törzshelye, ahol inni szokott a cimborákkal. Mielőtt hazaindulna — gondolta —, iszom egy féledicit, hisz ezerhatászd forint kereset lapul a zsebemben.

Belépett a söntésbe. Jöttére néhányan, a söntéspult előtt állók közül, feléje fordultak, az asztaloknál ülők között fel is tűnt egy ismerős. Nem kellett sokat nógatni: inni kezdett. Hogy utána mi történt, azt mondja el a másnap reggel fogalmazott rendőri jelentés:

„Hajnali öt óra körül véres fejű férfi kért segítséget a kerületi kapitányság ügyeletén. Elmondta, hogy az éjszaka folyamán egyik ismerősével szórakozott. Azt követően taxival a nő lakására mentek, amely a Keleti pályaudvar közelében volt. Mielőtt a lakásba értek, megállapodtak, hogy anyagi ellenszolgáltatás fejében közöszlmi fognak.

Amikor a lakásra érkeztek, az ajtó nem tudták kinyitni, belülről be volt zárva. A nő közölte, hogy egy kicsi várokozniuk kell, mert a lakás

VITAINDÍTÓ

NYÍLTAN VAGY TITOKBAN?

„Március óta járom a megyét, szervezek, megbeszélések, előkészítések. A külső jelek eddig túlnyomó részben jók... Nem mindegy, hogyan fogadnak például a személyzeti osztályon. Nem mintegy, milyen hamar kapok választ egy-egy kérdésemre... A következő a módszerem: miután bemutatkoztam és előadtam néhány mondatban jövetelem célját, azt javasolom az illetékes vezetőnek, tételezzük fel, hogy most jöttem a börtönből, munkát keresek, de se pénzem, se szállásom. Hogyan tud segíteni? Hány olyan üzemszerű, brigádost, munkahelyet tud mondani, ahol elhelyezhet?”

A feladat váratlan, a hirtelen válasz — alapos átgondolás nélkül — nehéz, és talán nem is vezetne eredményre. Éppen ezért ilyenkor elbúcsúzom, és megvárom, amíg visszahívják a második beszélgetésre. Tapasztalataim szerint három alapvető típusba sorolható az összes „döntés”. Az első esetben — két-három hét elteltével — különféle létszámigényekre, bérkeretre, a munkásszálláson levő zsúfoltságra és még jó néhány indokra való hivatkozással „nagyon sajnálják”, és bár a vállalatuknál nincsenek meg a szükséges feltételek, de azért majd „mindent megtesznek”, ha egy szabadult munkára jelentkeznek. Ezt a címet természetesen kihúzó a saját listámról; szerencsére erre csak nagyon elvétve van szükség. Az viszont már gyakrabban előfordul, hogy őszintén, nyíltan megmondják: elvileg ugyan semmi kifogás nincs a büntetett előéletű dolgozók alkalmazásának, de hamarjában nem tudnak olyan brigádot találni, amelyik egészen bizonyosan befogad bármilyen új munkatársat. Magyarul ez annyit jelent, hogy a vállalatvezetőség különböző körülmények miatt csak kevéssé tud hatni egy-egy kisebb munkahelyi közösségre ebben a tekintetben, inkább a dolgozók belátására bízva a kérdés eldöntését. A félreértés elkerü-

lése érdekében: itt nem a börtönből töltött múltjáról van szó, hanem arról, hogy az „összeszokott”, egymást régóta ismerő, állandóan együtt dolgozó embereknek a jelentkező rokonszenves-e (tehát „befogadják” maguk közé), vagy nem.

A harmadik — és szerencsére, leggyakoribb — eset, amikor még két-három nap múlva örömmel újságolják, hogy sikerült több brigádot találni, „nagyon rendesek, készek segíteni mindenben”, nyugodtan ajánljam fel a munkahelyet, „biztosan jól érzi majd magát az illető a vállalatnál...”

Ennek a cikknek a megjelenése után egy darabig — bevallom nyíltan — szorongva lesem majd a szerkesztőség postáját. Igyekeztem ugyan a beszélgetést, a gondolatokat a jegyzetfüzet és az emlékezet segítségével szinte szó szerint fölidézni, ám néhány tudományos kifejezést, bonyolult meghatározást megpróbáltam lefordítani a hétköznapi nyelvre, s ez hátha nem sikerült tökéletesen. A debreceni riportalany, aki a Kossuth Lajos Tudományegyetem pszichológiai tanszékének tanársegédi címét cserélte föl a hivatásos pártfogó beosztásával, bizonyára nem hagyja észrevétel nélkül az esetleges újságírói pontatlanságot...

Annál inkább sem, mert — érezhetően — teljes szívvel, lelkesedéssel vetette bele magát ebbe a munkába. „Az egyetlenem csak az elmélettel foglalkozhattam. Itt legalább emberekben is segíthetek, és a gyakorlatban is láthatom a munkám eredményét.” — Így foglalható össze röviden Fűri Rajmond szavaival mindaz, amiért munkahelye most a megyei bíróság.

Itt szeretnék visszatérni a cikk elején szereplő „Vitaindító” felcímrre.

Elmélet és gyakorlat... két olyan fogalom, amely hol egyik jelentésében egymással,

hol éppen ellenkezőleg, egyik a másikat cáfolja. Sokáig beszélgettünk ugyanis arról, hogy ha valaki a szabadulása után dolgozni kezd, elmondja-e a munkatársaknak a múltját, semmit sem rejtegetve, nyíltan eljűk tárva a kétségtelen tényeket, vagy pedig tartsa — a lehetőségekhez képest — titokban?

Hosszasan lehetne mind a két megoldás mellett és ellen sorolni az érveket, példákat.

A különféle terveket, gondolatokat tartalmazó írásokat a szokásosnál hamarabb idő alatt tudjuk az újságban közzélni, ha a börtönből a jelölés szerepel: „Nyíltan vagy titokban?”

H. A.

FIGYELEM!

Vetélkedőt indítunk...

...a Heti Híradó augusztus 7-i, 32. számában — irodalom, történelem, földrajz, politika és sport témakörökből. A vetélkedőt hétig tart, majd lapunk hasábjain. Mindegyik témakörből 6 kérdést adunk fel.

A helyes válaszokat be- küldők között hetenként 5 jutalomkönyvet sorsolunk ki, akik pedig mind az öt héten — mind az öt témakörben — bebizonyították jártasságukat, vagyis hibátlan válaszokat adtak, részt vesznek a jutalom-sorsoláson.

Az első díj 300 forint, a második 200 forint, a harmadik 100 forint.

Augusztus 7-i, 32. számunkban indul tehát ötfordulós vetélkedőnk, amely — reméljük — egyformán lesz játék és szellemi torna. Szórakozás és hasznos időtöltés is!

Figyelem! Vetélkedőt indít...

a szerkesztőség.

A rákospalotai lányok

Magas kőkerítés veszi körül az évszázados fákkal övezett, hatalmas kiterjedésű parkot.

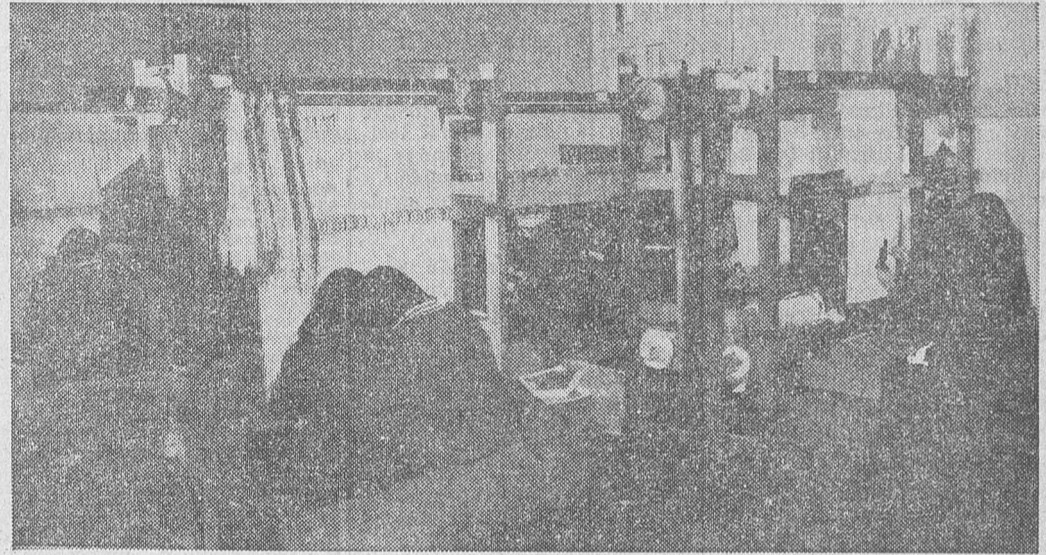
Az épületekben külsőre nyílnak az ajtók. A folyosók, a lakosztályok, a társalgók, a tantermek, munkatermek barátságos, kellemes környezetet biztosítanak. Mindenütt virágok, festmények, fényképek teszik otthonossá a modern bútorkal berendezett helyiségeket.

A lányok kétrészes, színes öltözékben vannak. Kedvesek, vidámak, jókedvűek. Az elhelyezés láttán, az első benyomások után a látogató úgy érzi, hogy középiskolai kollégiumban és nem nevelőintézetben jár, ahová bírói ítélettel kerültek a lányok.

Pedig valamennyien letértek a felnőtt életbe vezető helyes, egyenes útról. Különböző okok, hatások következtében vakvágányra jutottak. Legtöbbjük a rendezetlen családi körülmények, a szülők erkölcsstelen, bűnöző életmódja miatt került az utcára, és követett el

gógusok irányítása alatt. A közösséggel, a közösségi élettel ismerkednek. Pótolják, folytatják általános iskolai tanulmányaikat, bővítik általános ismereteiket. — Rákospalota és Tököl között ingajaratot lehetne indítani!

kiseb bűncselekményt. Szerencsére — a hatóságok idejében közbeléptek, és így elejét vették a súlyosabb következményekkel járó cselekedeteknek.

Tizennégy-tizennyolc éves lányok élnek, tanulnak, dolgoznak itt, szakképzett peda-

szakmai oktatásukra is. Az a cél, hogy kikerülve az intézetből, olyan szakmai ismeretekkel is rendelkezzenek, amelyek rendszeres, állandó munkát tudnak vállalni. Többek között megtanulnak varrni, könyvet szőni, könyvet kötni. Ügyességüket, szorgalmukat, a tanulás utáni vágyukat

Nos, a tények mást mondanak. Szász Péterné igazgatónő fiókjában száz számra sorakoznak azok a levelek, amelyek egykori „gyermkeiktől” kap az intézet. A legtöbb levél mellé házassági fényképet, gyermekeikről készült fotókat is tettek, amelyek életük rendeződését igazolják.

éppen foglalt. Valóban, egy kis várakozás után nyílt az ajtó, és egy nő meg egy férfi távozott a lakásból.

Amikor bementek és mindketten vetkőzni kezdtek, kopogtattak az ajtón. A nő nyitott ajtót. Halász Ödön akkor észlelte, hogy két általa ismeretlen férfi belépett a lakásba, s anélkül, hogy bármit is szóltak volna, egyszerűen leütköztek, és rugdosni kezdték. Az ütlegelés alatt a nő — aki a jelek szerint az ismeretlenek cinkosa volt — átkutatva Halász ruházatát, irattárcáját, és elvette az italozás után benne maradt pénzt. Ezután a két férfi megengedte, hogy Halász Ödön magára öltse a ruháját. Kiveztették a lakásból. Épp akkor jött be egy férfi az udvarra, egy vízvezeték-szerelő. Amikor a két férfi meglátta a szerelőt, Halász Ödön magára hagyták. Közben azonban nyomtatékosan felhívták a figyelmét, hogy ne merjen a rendőrségen panaszt tenni, mert ő kerül a börtönbe. Azt fogják ugyanis vallani, hogy erőszakos nemi közönséget követett el, és ők a védtelen nő segítségére siettek.

A bejelentést követően az URH meg is érkezett a helyszínre, de zárt ajtót talált. Az URH jelentése után szemlebizottság ment a helyszínre, és megkezdte a vizsgálatot. Eddig már kiderült, hogy a lakás tulajdonosa a rendőrség által jól ismert prostituált. Nyilvánvalóan összejátszott a két támadó férfival, osztoztak a szerencsétlenül járt Halász Ödön elrabolt pénzén.

Halász Ödön ezen a megdöbbentő kalanddal fűszerezett éjszakán veszítette el végleg a családját, akik nem fogadták vissza.

Elismerte, hogy feleségének igaza van, szomorúan elköltözött. Munkát vállalt, drága és rossz albérlésbe költözött a főváros környékén. Abban bi-

zakodott, hogy egy idő múlva, ha majd okkal hivatkozhat megváltozott életmódjára, magaviseletére, felesége is megbocsátja korábbi eltévelyedéseit.

Karászi Béláné végül is nem disszidált. A kamionos megígérte ugyan neki, hogy kiviszi, de a megbeszélés helyen hiába várta. A kórház folyosójáról sikerült meglátnia, egy ideig még bujkált — és züllött tovább. Nem sokáig. Egy vidéki város vasúti éttermében bukkott le. Nem kapott sokat. Viszonylag kevés rábizonyítható súlyosabb bűncselekménye volt. Szabadulása után elváltak, de férje sokáig nem tudta elfelejteni az asszonyt.

Karászi Béla még mindig szerette volt feleségét, vagy inkább csak az asszonyt, akit elképzelt magának, és aki semmiben sem volt azonos valódi hús-vér feleségével. Tudta ezt ő is, érzéseinek mégis nehezen tudott parancsolni. Apjára gondolt ilyenkor.

Idős Karászi Béla ellenezte fia házasságát, mikor megtudta, hogy kit akar elvenni. Épp ezt a Kerekes Juliát, akit kicsaptak az iskolából, s nem azért, mert jó magaviseletű volt. De a fia fülig szerelmes volt bele, nem látott, nem hallott. Csak egyre mondogatta: én szeretem, ő is szeret engem, s ez a fontos. Összeházasodtak.

A férfi sokat volt távol. Amikor végzett a vasúton, sietett feleségéhez. Néha úgy érezte, ő a legboldogabb férfi a világon. Azt akarta, hogy Júlia ne dolgozzék, ebben is egyetértettek. Júlia is szívesebben járt szórakozni, mint dolgozni.

Amíg a férj utazott, Juliát egyre gyakrabban látták egyik vagy másik presszóban, ismerősök vagy ismeretlenek tár-

saságában. Az asszonynak akadtak barátai, ismerősei, akik vonzóbb, romantikusabb életlehetőségeket csillogtattak meg előtte, mintsem beérte volna egy mozdonyvezetővel.

Életmódjában az a tudat sem zavarta, hogy gyerekeit vár. Voltak mámoros percei, italtól bódultan, amikor mezletlenül állt a tükör előtt, nézte önmagát, és öklével verte a hasát:

— Minek nekem a gyerek? Hogy megzavarja az életemet, hogy ne legyen több nyugtom? Ó, én marha, minek is hagytam...

Persze, erről férjének mit sem szólt. Álarc mögé rejtette önmagát.

Júlia kimaradozásai egy idő múlva egyre nyugtalanítóbban foglalkoztatták a férjét. De ő imádkozta a feleségét, bár hallott róla kőszá híreket. Egyszerűen nem akarta elhinni...

Egyik este Béla hazament a vasútról, és mint az utóbbi időben gyakran, most sem találta otthon a feleségét. Evike már nyolchónapos volt akkor. A kislány a gyermekágyban aludt, anyósa pedig az asztalra borulva szundikált, amikor belépett a lakásba.

— Menjen aludni, mama! — szólt az asztaltól feltápáskodó anyósához. — Most már itthon vagyok!

Este tizenegy is elmúlt. Ruhástól végigdől a szelnonon, mely közel volt a gyerekágyhoz, a fal mellett. Némán nézte alvó, szép gyermekét.

Félálomban volt, amikor nyílt az ajtó, és imbolyogva betámolygott Júlia. Tántorgott, s a villanykapcsolót kereste.

S akkor mintha minden fájdalma, keserűsége, megalázottsága, melyet felesége okozott, egyszerre tört volna fel benne, mintha rugók löktek volna, hirtelen az ajtónál termett, felkattintotta a villanyt, és magából kikelve ordította:

— Megint ittál? Megint ré-

szeg vagy? Megint kurvázkodni voltál késő éjszakáig?

Útésre emelte a kezét. De nem csapott le.

— Nem! Mégsem! Nem ütlek meg, te nyomorult, te állat! Hogy nézel ki? Hol fetrengtél, te ringyók ringyója? Te, te, mindenkinek a szalmazsákja!

A kis Évi felébredt a kiabálásra. Felsírt. Anyja tántorgva indult a kisagy felé.

— Oda ne menj! Te szeszől bűzlő szennyeláda! A gyerekhez semmi közöd! Semmi!

— Olyan biztos vagy, hogy tőled van? — vágott vissza az asszony részegen.

A férfi megtorpant, mintha villámcsapás érte volna. Lassan megfordult, szeme kitágult, teste reszketni kezdett.

— Hát már akkor is ringyó voltál?

A felesége elé ugrott, útésre lendült a keze, de újra csak lehanyatlott.

— Nem! Nem ütlek meg! Az ügyem fájna neked. Majd az élet megostoroz, helyettem is!

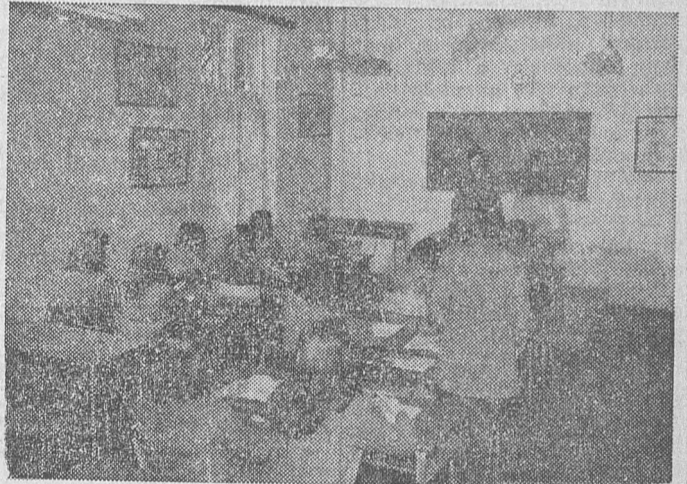
Megfordult, kilépett a lakásból.

Az asszony a harmadik büntetését követően éppen azzal a vonattal utazott a fővárosba, amelyet volt férje, Béla vezetett. Már az állomáson leitta magát. Útközben ide-oda ténfergett a szerelvényen, partnert keresve s pénzt az italra.

Öngyilkos lett-e, vagy részegsége miatt zuhant ki a robogó kocsiából, ezt a rendőrségi vizsgálat sem tudta megállapítani. Az utóbbi látszott valószínűbbnek. A szerelvényt az utasok állították meg, akik látva a balesetet, meghúzták a vészféket. A mozdony vezetője, Karászi Béla az összeroncsolt testű, elzüllött asszonyban nem ismerte fel volt feleségét...

T. K.

(Folytatása következik)

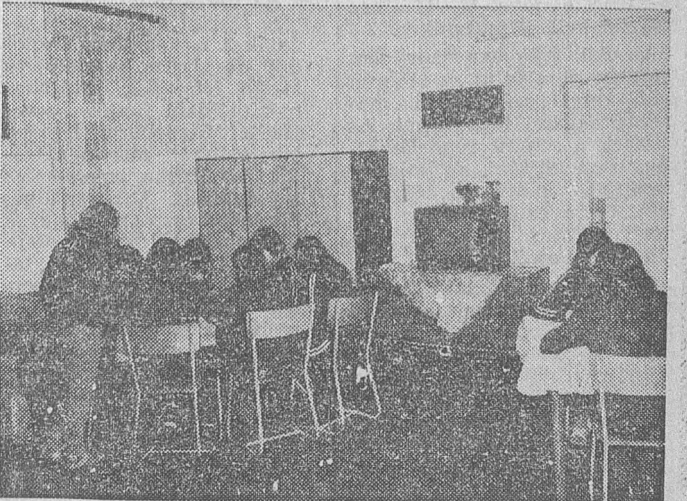
bizonyítják azok a szebbnél szebb termékek, amelyeknek nagy része exportra kerül.

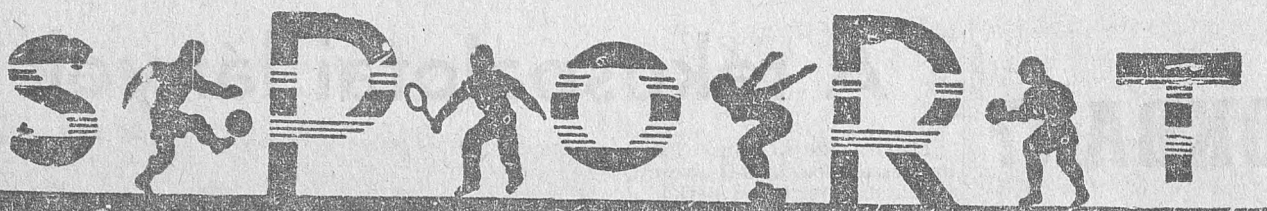
Bizonyára felvetődik olvasóinkban a kérdés: miért írunk rákospalotai lányokról, a nevelőotthonról? Indítókát egy fiatalokú elitlánylánylány folytatott beszélgetés adta. Elmondta: ő is Rákospalotán volt, de nem bírta elviselni a „szigorú” rendet, a kötöttsé-

— Önállóságra neveljük gyermekeinket, hogy kikerülve az intézetből, saját erejükkel megálljanak a lábukon — mondta az igazgatónő.

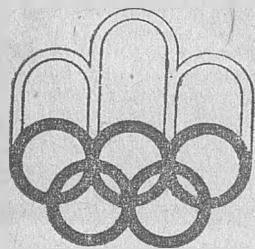
Több kislánynak édesanyja vagy édesapja börtönben van. Biztosak lehetnek, hogy gyermekeik az itt eltöltött évek után nem fogják példájukat követni...

— ZIMM —

A magyar olimpiai válogatott minden tagját benevezték

a magyarok megkönnyítették a szervező bizottság munkáját, és udvariasságból egy dossziéban nyújtották át valamennyi benevezett magyar sportoló listáját.

Női röplabda-válogatottunk edzőmérkőzést játszott az Egyesült Államok együttesével és 3:0 (14, 11, 3) arányban győzött.

Nemcsak sportolóink, hanem — a hagyományokhoz híven — a magyar elektronikai ipar is részt vesz az olimpián: München óta a Villamos Berendezés és Készülék Művekben továbbfejlesztették a súlyemelőeredmény-jelző készüléket, és ezt a modernizált berendezést alkalmazzák Montréalban is. Egszere 20 versenyző neve és eredménye fér el a táblán, amelyről leolvasható az összeteljesítmény is. Sikertelen kísérlet esetén a jelzőtáblán piros lámpa gyullad ki.

Néhány nappal azután, hogy két olasz vívót autóbaleset ért hazájában, az ADN jelentése szerint hasonló történt Berlinben az NDK úszóválogatottjának három tagjával. Közülük a 200 m-es mellúszásban legjobb Wolfram Sperling nem is utazhat Montréalba, a pillangózó Hartmut Flöcker és a gyorsúszó Lutz Löscher könnyebb sérülést szenvedett, így repülőgépre szállhatnak.

Kanadai lapok értesülése szerint Montréalba érkezett a Kínai Népköztársaság sportküldöttsége, amely tárgyalni kíván a NOB-bal a Kínai NK főlvétele tárgyában.

A Charles Lemyne kórházban elhunyt Jacob Rasch angol műugró, aki nem tagja ugyan a brit olimpiai csapatnak, de Montréalba utazott, hogy két tanítványának felkészülését ellenőrizze. A 64 éves edzőt egy rendőr találta meg a város egyik parkjában, a földön fekvő. Azonnal mentőkocsit hívtak, de a gyors orvosi beavatkozás már eredménytelen volt. Rasch feltehetően szívroham következtében halt meg.

Harmincikéne férfi és harminckét női versenyzőből áll a szovjet olimpiai atlétaválogatott. Korábbi 40 éves gyalogló Golubnyisnij, aki Rómában és Mexikóban arany-, Tokióban bronz- és Münchenben ezüstérmét szerzett. A 37 éves geryhajító Luszisz negyedszer indul olimpián.

Montreal előtt, amikor a világ nagyszerű eredményeket vár az NDK úszóitól, nem érdektelen megemlíteni, hogy az iskolákban kötelező az úszni tanulás és az iskola befejezéséig meg lehet és meg kell tanulni úszni.

Az úszás oktatása a tanterv szerint az általános iskolák 3. osztályában kezdődik, de ahol a személyi és tárgyi feltételek megvannak (például Berlin vagy Halle, Magdeburg legtöbb iskolájában), már a második osztályban megkezdik a tanítást. A tízosztályos általános iskolát elhagyók 97 százaléka legalább alapfokú vizsgát tett már tavaly is, vagyis képes 5 percig tetszés szerint úszni, a mely vízben magát biztonságosan fenntartani. Ezt a tudásszintet a gyerekek 86 százaléka már 4. osztályos korára eléri, akik pedig érettségüket tesznek, 12 osztályt végeznek, azoknak

LABDARUGÁS

Sorsoltak a tornákra

Szerencsés a Ferencváros

Idegenben kezd a Honvéd és az MTK-VM

Megtörtént a sorsolás az ősszel kezdődő három nemzetközi labdarúgó-tornára. A magyar labdarúgást képviselő öt egyesület közül a Ferencváros volt a legszerencsésebb: az EK első fordulójában a szerény képességű luxemburgi Jeunesse Esch csapatával mérkőzik. Nehezebb a dolga a KEK-ben az MTK-VM-nek: ellenfele az egykor nagy hírű Sparta (igaz, egy év után most tért vissza az első osztályba). Neves játéktársakat kaptak az UEFA Kupa magyar csapatai is: az Ú. Dózsa a spanyol Bilbao, a Bp. Honvéd az olasz Internazionale, a Videoton a török Fenerbahcesét.

A sorsolás szerint a Ferencváros, az MTK-VM, az Ú. Dózsa és a Bp. Honvéd egyaránt pályaválasztó az első forduló-

EK	KEK
Austria—Mönchengladbach	Keflavik—Hamburg
Liverpool—Crusaders	MTK-VM—Sparta
Ferencváros—Jeunesse	Rapid—Atletico Madrid
CSZKA Szófia—St. Etienne	Lok. Leipzig—Midlothian
Dundalk—Eindhoven	Lok. Leipzig—Midlothian
Mielec—Real Madrid	Cardiff vagy Servette—szovjet kupagyőztes
D. Dresden—Benfica	Floriána—Wroclaw
D. Kijev—jugoszláv bajnok	Bohemians—Esbjerg
Rangers—FC Zürich	Southampton—Marseille
Bruges—Steaua	Stockholm—Galatasaray
Nicolsa—PAOK	Leszki—Reipas
Torino—Malmö	Lierse—jugoszláv kupagyőztes
Akranes—Trabzonspor	Galati—Roavista
Slavanger—Ostrava	Carriek—Aris
Silema—Turun	Bodoe Glimt—Napoli
B. München—Koppenhága	Iraklis—APOEL
	Anderteicht—Roda

Egy nappal azután, hogy ismeretessé vált a különböző európai labdarúgó tornák sorsolása, néhány mérkőzésen fölcserélték a pályaválasztói

ban, ezért változás még lehetséges, hogy elkerüljék a fővárosban az „ütközést”.

A bajnokcsapatok Európa Kupájában már a rajtnál több neves csapat kerül szembe, így a Dynamo Dresden a portugál Benfica-val, a Dinamo Kijev a jugoszláv bajnokkal (Hajduk vagy Partizán), a CSZKA Szófia a St. Etienne-nel. A Kupagyőztesek Európa Kupájában a 33 nevező miatt egy selejtező lesz, a Cardiff és a Servette kényszerül erre. Mint minden évben, most is nagyon erős az UEFA Kupa mezőnye, már a kezdetben az Ajax ellenfele a Manchester United, a Juventusé a Manchester City.

Az első forduló mérkőzéseit szeptember 15-én és 29-én rendezik.

Jogot így a KEK-ben az MTK-VM a Sparta Praha. az UEFA-tornán a Bp. Honvéd, az Internazionale ellen idegenben játssza az első mérkőzését.

Előkészületek az új szezonra

Készül a sorsolás — Edzőváltások — Vendégek

Még javában tart a nyár, de a labdarúgók szabadsága véget ért. A csapatok döntő többsége elkezdte az előkészületeket az új szezonra, amely augusztus 20-án kezdődik, de már a hó elején a pályára lépnek a csapatok a Bajnokok Tornáján, a Balaton Kupáért és a Tisza Kupáért.

Amíg a játékosok pihenőjüket töltötték, a szövetségben, a klubokban lázas tevékenység folyt. Több egyesületnél edzőcsere történt: a Csepelben Thoman Antal a klub egykori játékosa, Kóczián Antal váltotta fel, a Rábához került Palicsó Tibor, míg az első osztályba visszakerült Dunajváros Novák Dezsőt az FTC volt játékosát kérte fel a tréneri tisztségre betöltésére.

Véget ért az átigazolási idő-

szak is. A szövetség július 14-én hozta nyilvánosságra a klubcseréket, de különösebb szenzáció nem volt. Branikovičtól a Csepelben játszik, míg Dunai II Antal és Vidács Csaba már nem fér be az Ú. Dózsa, illetve a Vasas keretébe, s vagy visszavonulnak, vagy alsóbb osztályú csapatban játszanak még egy vagy két évet.

Dolgozik a szövetség a sorsoláson, amely hamarosan nyilvánosságra kerül. Bizonyos, hogy a fővárosi csapatok egymás elleni mérkőzéseiket (az MTK-VM, Csepel kivételével) a Népstadionban játsszák úgy, hogy — hét alkalommal — egyszerre két-két találkozó láthat majd a közönség. Ezek az összecsapások október végéig lezajlanak.

A nyári szünetben itthon tölti szabadságát Szusza Ferenc, az egykori kiváló újpésti labdarúgó, aki öt éve nagy sikerrel dolgozik a spanyolországi Betis edzőjeként. Vendége van a Ferencvárosnak is: az egykori sokszoros válogatott, dr. Sárosi György látogatott haza Olaszországból, s első útja az Üllői úti sporttelepre, régi sikereinek színhelyére vezetett. A Fáy utcában is rég nem látott ismerőst üdvözölték: Kubala László, a csapat egykori játékosát, aki jelenleg a spanyol válogatott szövetségi kapitánya.

Az olimpiai falu éttermeiben a versenyzők annyit ehetnek, amennyit csak akarnak. Nem néznek rossz szemmel azokra, akik háromszor-négyyszer is vizsztatérnek a pulthoz. Más a helyzet az edzőpályákon és csarnokokban. Hiába érkezik egyik vagy másik csapat a megjelölt időpont előtt, az edzést csak a kitűzött időben lehet megkezdni, még akkor is, ha netán üres a csarnok. Hasonló a helyzet az edzés végén, amint letelik az idő, megjelöli a helyi felelős, és a lehető legudvariasabb formában figyelmezteti az edzőt, hogy „indul az olimpiai faluba az autóbussz”...

Barbara Krause, az NDK úszó világcsústartója nője nem vehet részt az olimpián, mert megbetegedett és kórházba szállították.

Akcióban a monacói kerekasztal-bizottság

Ülést tartott Monte-Carlóban a labdarúgók nemzetközi kerekasztal-konferenciájának állandó bizottsága, amelynek a FIFA elnöke, Joao Havelange és az UEFA elnöke, dr. Artemio Franchi is tagjai, Rainer herceg elnöklésével a bizottság elhatározta, hogy a legközelebbi ülést 1977. április 12-én és 13-án tartja Monte-Carlóban. A napirend egyetlen témája: a bíráskodás és problémái. Az egész világból meghívott vezetők, edzők, játékosok, bírók, újságírók vesznek majd részt a vitában.

A kerekasztal-bizottság foglalkozott az új szabályok vizsgálatával és egyre több tornán próbálják majd ki ezeket, így a kisszögletet, az időleges kiállítás. Legközelebb a monacói nemzetközi ifjúsági tornán, idén novemberben (erre a magyar csapat is meghívást kapott) a kísérleti szabályok szerint játszanak majd a csapatok. Lehetséges, hogy ugyanezen a tornán egy harmadik javaslatot is megvizsgáljanak, nevezetesen azt, hogy ha a labda túlmegy az oldalvonalon, akkor nem kézzel, hanem lábbal hozzák újra játékba.

Georges Bertelotti, a bizottság titkára közölte, hogy először januárban Barcelonában lesz tájékoztató konferencia, amelyen a spanyol, portugál és más országok szövetségei, szakemberei cserélik ki véleményeiket a kerekasztal bizottság akcióiról, majd a későbbiekben még más városokban is összehívna hasonló megbeszéléseket.

BIRKÓZÁS

Európa—Amerika—Ázsia vetélkedője

A birkózás már az ókori játékokon a középpontban volt. Először i. e. 798-ban, a 18. olimpián szerepelt a műsorban, s szinte természetes, hogy Athén (1896) programjában is helyet kapott. Akkor csak egy súlycsoportban küzdöttek, az újkori játékok első bajnoki aranya a német Schumann-nak jutott. A mérkőzések kezdetben végkimerülésig tartottak. Londonban (1903) szabták meg egy menet idejét 20 percben. Az idők során (Antwerpen, 1920) különvált két fogásnév: a kötöttfogásúak csak derékon felül hajthatnak végre dobásokat, fogásokat, a szabadfogásúak azonban a test minden részén kezdeményezhetnek.

Ma mindkét fogásnévben 10—10 súlycsoportban küzdenek. A látványosságot jól szolgálták a Nemzetközi Birkózó Szövetség (FILA) 1974-es szabálymódosító rendelkezései: eltörölték a döntelent, jobban értékelik a nagyobb dobásokat (pontgyenlőség esetén a több nagy dobás dönt, vagy pedig az első akció), az állásidőt kerülendő gyakrabban intenek a bírók, a menekülést pedig a kerek szőnyeg szélén felfestett „veszélyességi zóna” alkalmazásával száműzték. A ma birkózása: 9 perces (háromszoros 3 perc, köztük egy perc szünet). Hogyan is áll a világ Montreal előtt?

Kötöttfogás:

Vita nélkül Európa, közelebről a Szovjetunió, Bulgária, Románia, Lengyelország, Magyarország és Svédország játssza a főszerepeket. Az első magyar aranyérmét Weisz Richárd (London, 1908) szerezte, s a tabellán, amelyre eddig 25 nemzet iratkozott fel, az előkelő 4. helyen folytathatják a maiak Montrealban. A tíz versenyző: Hegedűs (82 kg), Réczy (62), Toma M. (74), Farkas (100), Rácz (52), Seres (48), Doncsecz (57), Toma F. (63), Séllyei (90), Rovnyai (nehézsúly).

Szabadfogás:

Fordított a helyzet, mert Amerika mellett Ázsia külön klasszist képvisel. Egy-egy nagy egyéniség mindig „betört” Japánból, Mongóliából, Törökországból és Iránból, az amerikaiak „szokása” pedig négyéves hallgatás, majd remek olimpia. Ha a magyarokról (Gyulai, Gál, Klinga, Fodor, Kocsis, Kovács, Molnár, Balla) kicsit megfeledkezünk, annak oka korántsem tudásuk lebecsülése, hanem a hallatlanul kiegyenlített élemezőny. Magyarország 29 éremeszerző versenyzőben a tizedik; az első olimpiai bajnok Zombori Ödön (Berlin, 1936).

Ha valami váratlan nem történik velük, a következő birkózók nyakába már most fel lehet akasztani az aranyat: Hiszamatyginov (68), Rezanecov (90, mindkettő szovjet), Tomov (nehézsúly, bolgár) — kötöttfogásúak: Takada (52, japán), Tediassijev (90), Jarigin (100), Angijev (nehézsúly, mindhárom szovjet).

Nem engedélyezi a kanadai kormány Tajvan részvételét

Mitchel Sharp kanadai külügyi államtitkár kijelentette, hogy kormánya nem engedélyezi a tajvani olimpiai csapat beutazását a nyári olimpiai játékokra. A döntést az az indokolta, hogy Kanada nincs diplomáciai viszonyban Tajvannal.

Az ADN hírgyűnkötség — nyugati hírgyűnköskékre hivatkozva — ezzel kapcsolatban idézi Lord Killain, a nemzetközi Olimpiai Bizottság elnökének állásfoglalását Lausanne-ból:

— A kanadai kormány döntése ellenkezik azokkal az elvekkkel, amelyek alapján Montreal megkapta az olimpia rendezésének jogát.

Nincs megállás

Fél évszázaddal ezelőtt az akkori idők csodafutója, a finn Paavo Nurmi 3:55,6 mp-es idővel nyert olimpiai címet, ugyanezekben az években a magyar férfi 1500 méteres futók a 4 perccel ostromolták...

És most már a nők tartanak itt! Néhány évvel ezelőtt sokan még úgy vélték, hogy az 1500 méter fizikailag túl megerőltető a „gyengébb nem” számára és a szám csak hosszú viták után került az olimpiai programba. Rögton nagy sikerrel, hiszen a szovjet Ludmilla Brugina Münchenben háromszor is (az előfutamban, a középdöntőben és a döntőben) világrekordot javított és a 4 perc közelébe jutott.

Most Tatjana Kazankina ledöntötte a határt: 3:56 mp-es új világrekordja az olimpiai év immár tizen-negy világrekordja közül is kiemelkedik. Az új csúcs-

tartó 25 éves, 161 cm magas, 48 kg, a leningrádi Burevesztnyik versenyzője. Már három éve van a legjobbak között, s tavaly óta az 1500 méteren egy tíz-edet hízán tíz másodperccel javított az eredményein.

Az olimpia közeledtével mind jobb eredményeket érnek el a szovjet férfifutók is. Ugyanazon a viládon, amelyen Kazankina a világrekordját felállította, az 5000 méteres távon Enn Sellik, a tartui sportegyesület tagja 13:17,2 mp időt, a világ idei legjobbját érte el, s alig négy másodperccel maradt el Puttemans világrekordjától. Sellik tavalyi legjobb ideje 13:27,11 volt. Sellik mögött Kuznyecov, aki nem is szerepelt a legjobbak között a szovjet futók tavalyi listáján, 13:18,4 mp-cel ért célba, ez a világranglistán a második legjobb eredmény.

TUDOMÁNY • TECHNICA

Megbolondult az időjárás?

„Megbolondult az időjárás” — kíváncsi a bölcsek csapán? Nem. Hízen vészjelzéseket adnak a klimatológusok a világon mindenütt. És sajnos a tények is igazolják a ezt a kijelentést. Talán felesleges annak az aszáltnak a drámai következményeire hivatkozunk, amely a Szahara déli részében már 1969 óta tombol, s amely 1972-ben katasztrófális szintet ért el. De emlékeznünk kell arra is, hogy ugyanebben az esztendőben az Egyesült Államokban, Japánban és Bangladesben rendkívüli esőzések voltak. Pakisztánban is, ahol az áradások több mint 15 ezer ember életét oltották ki. India ugyanakkor kis híján az aszáltnak vált áldoztatva. Megkészt a monszun és egy hónappal később esett le az amúgy is kevés eső.

Rendkívüli év volt? Sajnos nem. Azóta semmi sem változott, s folytatódik a meteorológiai anomáliák listája. 1974-ben Kanadában olyan csapadékos volt a tavasz, hogy vesztélybe került a gabonatermes, ugyanakkor viszont az Egyesült Államok-beli Iowában aszálty pusztított. Európában is rendkívüli volt a szárazság. 1972—1973 telén Angliában a XIX. század eleje óta a legkevesebb esőt mérték. A tél elején Franciaországban enyhébb volt az időjárás, mint az elmúlt 26 esztendőben valaha. A helyzet ugyanilyen a Szovjetunió európai részében. Szibériában és az Egyesült Államok keleti felében — ugyanakkor a nyugati államokban páráját ritkítván hideg volt a tél. Am a legkülönösebb jelenséget az Antarktiszon tapasztalták: 1974. januárjában egy szovjet állomáson a Déli Sark közelében +13,6 fokot mértek! (A korábbi „melegcsúc” itt —20 fok volt!)

1940 óta Földünk éghajlatának hidegebbé válása tapasztalható. A világ különböző részeiben érvényesülő eltérő tendenciák ellenére a Föld éghajlatában egészében véve 1,5 fokos lehűlést mértek az elmúlt 35 év alatt. Bár tudjuk, hogy még 4 fokos lehűlés sem jelzi egy új jégkorszak kezdetét, ennek a mostani hőmérséklet-csökkenésnek az oka azonban ismeretlen. Ugyanakkor a következményei megfigyelhetők.

Az általános hőmérséklet-csökkenés következtében azoknak a száraz szeleknek az övezete, amelyek végigsöpörnek a két sarkvidék környékén, jelentősen kiterjedt. Ebből adódik, hogy az elmúlt tizenöt év alatt a Föld két féltekéjének klimatikus zónái mind közelebb kerültek egymáshoz, vagyis elcsúsztak az Egyenlítő felé, mintegy egy szélességi foknyit, s ezzel mély változásokat okoztak bolygónk csapadérendszerében. Így az északi szélesség harmincadik és harminctödik foka között az esőmennyiség jelentősen megnövekedett 10 esztendő alatt, s ez nagy áradásokat idézett elő Pakisztánban, Bangladesben, a Közel-Keleten, Algériában, Tunéziában, Spanyolországban. Délebbre viszont, az északi szélesség 12—20. foka között a csapadékmennyiség ugyanennyivel csökkent. Innét adódnak az aszályok az északi Száhel-ben, Kolumbiában és Indiában.

A hideg légtömegeknek az Egyenlítő felé való tololása, minthogy ez a meleg légtömegek mozgásával is kapcsolatban van, ciklonok keletkezését okozta; ezek az Egyesült Államokban hatalmas területeken pusztítottak.

Ezek a jelenségek folytatódhatnak. A nagy, klímabábozó Golf-áramlat is érezhetően dél felé tololódott.

A klíma e változásai súlyos

fenyegetést jelentenek az emberiségre nézve. Nemrég még úgy vélték, hogy a modern mezőgazdasági technológia segítségével elháríthatók azok az éhínségek, amelyekből az emberiség az elmúlt évszázadokban szenvedett. Valóban, nagy perspektívában feltehető a túlnépesedés problémája, ám az 1960-ig felhalmozott óriási tartalékok optimizmusra adhattak okot. Csakhogy e készletek néhány év alatt úgy eltűntek, mint a hó a napsütésben. Most már világviszonylatban nem reprezentálnak egyebet, mint egy jó vagy egy rossz aratást. Az, hogy a világ nagy gabonatermelői, az Egyesült Államok, Kanada, Ukrajna és Ausztrália évek óta közepes aratást gyűjtenek be, katasztrófát jelent. Kenneth Hare, a torontói egyetem klimatológusa jegyezte meg: „Nem hiszem, hogy az emberiség képes volna túlélni egymás után három 1972-höz hasonló esztendőt.” A klímaszakértők Bonnban tartott nemzetközi konferenciája hasonló következtetésre jutott.

Ebből a szempontból a monszun-övezet országainak helyzete a legjellemzőbb. Századunk elejéig India északi és északnyugati részében 3—4 évente volt periódikusan aszály. Illetve, a század első felében a monszun-esők északra tololódtak, s ezek az aszályok 20 esztendő alatt csupán egyszer vagy kétszer voltak tapasztalhatók. Ez alatt India lakossága rendkívüli mértékben megsaporodott. Jelenleg viszont a monszun, amelyre a hideg légtömegek északon lefógtak, visszatérni látszik eredeti helyére. Két év óta India mezőgazdasági övezeteiben a csapadék normális kezd lenni.

Tudjuk, hogy az időjárás az egyik legkevésbé előrelátható természeti jelenség, még akár néhány napon belül is. A tudósok azonban jelenleg nagyarányú tervet dolgoznak ki a világ időjárásának előrejelzésére, amelynek lényege az, hogy összegyűjtik a trópusi légkör mechanizmusainak és ezek általános klímarendszerre gyakorolt hatásainak megértéséhez szükséges információkat. A vizsgálat 50 millió négyzetkilométernyi területre terjed ki, s felöleli az összes földrészt, a Csendes-, az Atlanti- és az Indiai-óceán területét is...

A kutatásban negyven hajó, több mint hatvan bója, 13 repülőgép és 6 mesterséges hold, valamint ezer földi megfigyelőállomás vesz részt. A vizsgálatot 4000 tudós, műszaki szakember vezeti, 72 országból. Franciaország oceanográfiaival foglalkozik a vizsgálat keretében. A kutatás eredményei 1977-ben lesznek hozzáférhetőek.

Már eddig is érdekes megfigyeléseket tettek a szakemberek. Kiderült például, hogy szombaton és vasárnapon napokban, amikor az emberi tevékenység kisebb méretű, mint hétköznap, a tornádók is ritkábban jelentkeznek. Az egyesült államokbeli Washington államban például az elmúlt 24 évben megfigyelt 25 tornádó közül egy sem söpört végig hét végén.

Komoly lehetőségek vannak az időjárás széles skálájú befolyásolására. Csökkenteni lehet az Északi-sark jégtakarójának vastagságát, ami a környék hőmérsékletének 10—15 fokos emelkedését okozná. Egy szovjet terv szerint el lehet rekeszteni a Bering-szorost, s az Északi Jéges-tenger vizét bele lehetne szivattyúzni az Atlanti-óceánba; ily módon az óceán meleg vize észak felé áramlana.

A. L. (Franciaország)

Szennyezett levegő fojtogatja New Yorkot

New York városa nem teljesítette kötelességét, véli a washingtoni szövetségi kormány. A kötelességszegés a környezetvédelmi hatóság véleménye szerint abban nyilvánul meg, hogy a város és az állam nem sokat törődött a levegő tisztántartásával. Ezért most az APA hét pontból álló programot ír elő. Ezek szerint: — New York városnak és államnak tervet kell kidolgoznia, amely az újonnan kibocsátott „Medaillon”-taxik felülvizsgálatát írja elő 1976-tól kezdve. Az ellenőrzést éventénként megismétlik. New Yorkban 10 000—12 000 ilyen hivatalosan engedélyezett taxi közlekedik, amely a hűtőre felszerelt fémemlékmárol (medaillonról) ismerhető fel.

A város a szabálytalanul parkoló autót elhurcolja. Számukat a környezetvédelmi hatóság nem tartja elegendőnek.

New York városnak és államnak olyan tervet kell kidolgoznia, amely szerint Manhattan útjait kizárólag autóbusszok használhatják. A város már egy ilyen, a Queens városrészén át vezető utat buszútnak jelölt ki, de a „Medaillon”-taxisok tiltakoztak, és ragaszkodtak hozzá, hogy az utat ők is használhassák.

Az állam és a város köteles kiképzőprogramot kidolgozni mechanikusok részére, akik-

nek meg kell tanulniuk, hogyan kell a kipufogó-berendezést karban tartani és javítani.

New York államnak ezenkívül fokoznia kell a kipufogógáz-ellenőrzést. E célból 1978 szeptemberig vagy saját inspekciónrendszert kell kiépítenie (amely saját épületeiben működik), vagy a garázsokat kell különleges berendezésekkel felszereltetni.

Végül az állam köteles gondoskodni arról, hogy valamennyi benzinnel felszerelt teherautóba kipufogógázsemlegesítő berendezést építsenek be. Az állam és a város dolgozzon ki tervet a forgalom 10%-kal való csökkentésére és a forgalom ütemének 10%-kal történő növelésére. A forgalmi tempó növelését különösen fontosnak tartják, mert minél lassabban haladnak a gépkocsik, annál erősebben szennyezik a levegőt.

E hétpontos program költségei csillagászati számokkal jelölhető összeget emésztenek fel. A szakemberek a szükséges tökélet évi 100 millió, az üzemi és fenntartási költségeket évi 60 millió dollárra becsülik. New York város pénzügyi válsággal küzd, az államnak sincsenek felesleges tőkék. Valószínűleg a programot elrendelő szövetségtől próbálják megszerezni a pénzt.

Ideggyógyszer-elvonókúra

Brit gyermekorvosok egy csoportja azt hiszi, hogy felfedte a gyermekek sokszor helytelen kezelésének előidézőjét: az idegre ható gyógyszereket. Az, aki ezeket az úgynevezett nyugtatókat kizárólag csillapítószernek tekintti, tévedés áldozata.

Három orvos vizsgálatai mindenesetre azt bizonyították, hogy az idegnyugtatók hatása erősen hasonlít az alkoholra; bizonyos közönnyőséget idéznek elő, amely meghatározott ingerbehátásokra — például az állandó gyermekírásra — agresszióvá alakul át.

A British Medical Journalban a három gyermekorvos arról számolt be, hogy azoknak a szülőknek nagy része, akiket a hatóságoknál a gyermekükkel való durva bánásmód miatt jelentettek fel, nyugtatókat szed.

Dr. Christopher Ouensted a baj közvetlen leküzdése céljából az oxfordi Park Hospital szülészeti osztályán ideggyógyszer-elvonókúrát vezetett be, amely, mint mondja, a gyógyszermániás nőket rászoktatja arra, hogy nehézségeiket és emócióikat önállóan, maguk küzdjék le.

Az oxfordi orvosok közleményét — ugyancsak az orvosi lapban — egy másik tanulmány előzte meg a nyugtatók paradox hatásairól. A szóban forgó cikk egyebek közt foglalkozik egy férfi esztével, aki közvetlenül az idegnyugtató tablettá beszedése után megverte feleségét — húszévi házassága során először.

Dr. Ouensted véleménye szerint az idegnyugtatók, akár csak az alkohol, megnyugtatók ugyan az idegeket, de ugyanakkor leépítik a gátlásokat. „Aki kellő mennyiséget vesz be, majd lefekszik, valószínűleg gyorsabban és könnyebben fog elaludni, mint normális körülmények között, de ha ugyanazt az embert megfelelő adag nyugtató beszedése után provokálják, ugyanilyen valószínűséggel sokkal agresszívabban fog reagálni, mint normális körülmények között”.

Hasonló hevességgel támadja az idegnyugtatókat dr. Colin Brewer, a birminghami

egyetem pszichológus docense. Ő is összehasonlítja a gyógyszerfogyasztást a szeszfogyasztással: „Alig van különbség abban, hogy egy szerencsétlen betegnek napi három tablettá idegnyugtatót írok fel, vagy ha felkérem, hogy naponta három pohár whyskit fogyasszon. Ha a depressziókat orvosi problémának minősítjük, levesszük a beteg válláról a saját problémáit viselt felelősséget.

Csak finoman!

Egy tudós hosszú éveket töltött pápua emberevők között. Hazatérte után megkérdezték tőle, sikerült-e leszoktatnia a bennszülötteket a kannibalizmusról.

Azt nem — válaszolta a derék férfi, aztán szerényen hozzátette: — Vízsz. 1., függ. 15.

Vízszintes: 1. A tudós válaszána kezdete (zárt betűk: D, K, A, E, K, H). 15. Becézett női név. 16. Az állam fegyverese ereje. 17. Asztal. 18. Erika beczeve. 20. Istenség a hindu vallásban. 22. Kívül. 23. A lövedékek akadályokozta irányváltása vagy visszapatánása. 26. A közeli múlt. 29. Rakpart németül (KAI). 30. Kintuszkol. 32. Kiálló egyes tárgyól szabadulva tovább mehet. 34. Virágrész. 35. Folyadék. 37. Felkapott szokás, gyakorlat. 39. A magyarságba beolvadt nép lezármozottja. 40. Nem megy. 42. Drámai színész. 44. A hélium vegyjele. 45. Osztrák építész, a barokk jellegzetes mestere (Franz. 1660—1726). 47. Lendületes támadás. 48. A szovjet gépkocsik jelzése. 49. A hajó hátsó része. 50. ... rama, fakeret, amelyre a festményt kifeszítik. 52. Vízl jármű. 54. Régebbi vagyontárgy, majd jószág. 56. Rövid városrész. 57. Hamis, utánzat. 59. Sarkított fény előállítására és vizsgálatára szolgáló prizma. 61. Nyugat-európai folyó. 62. EM. 63. Egyik nemes fémünk szabványos atakba öntött formája. 66. Ora németül (UHR). 67. Magyar kémikus (János. 1819—1895), a zajtalan gyufa feltalálója. 68. Tapogatóvessző. 70. Egyforma betűk. 71. Te és ő. 73.

Ilyen a serdülő fiú hangja. 75. Fej tréfásan. 77. Görög betű. 79. Ide kerül a katonaköteles koru fiatal. 81. Zenél előírás: csapongva és nem egyenletes tempót tartva adando elő. 83. 1000 olasz esti lap nevében szereplő sz. 85. Az Othello intrikus szerepe. 87. A galamb beszélni, turbukoló hangon szól. 89. Orosz származású francia színész (Martina). 90. Derűs érzelen kifejezése. 92. Milyen? Független: 2. froszág hivatalos elnevezése. 3. ... szentmárton. 4. Azon betűk. 5. EV. 6. Keskeny hézag. 7. Fris-sít. 8. Folyadékok. 9. Valaminek az a jellege,

KIS TÖRTÉNETEK

Hires emberekről

Az ötvenes-hatvanas évek fordulóján egy este Devecseri Gábor lakásán meg-

szólt a telefon. A költő nem volt otthon, anyósa vette fel a kagylót, s lelkiismeretesen feljegyezte a hívást: bizonyos Kati kereste Egerből.

Kati — Egerből?! Devecseri gondolatban végigfutott a lelkiismeretét többekévé terhelő női nevek során, de számításba vehető Kati, különösen egri Kati nem talált. Sőt: másnap, mikor bizonyos Vali jelentkezett az egri Kati-eszpresszóból — a Katiból való Vali személyét és hangját sem tudta emlékeivel azonosítani.

Bizonyos Vali érezhetően megsértődött. Devecserit bántotta az akaratlan bánat, s békíteni próbálta Valikát.

— Most hol van tulajdonképpen? — kérdezte behízgoló kedvességgel.

— A nagynénémnél a Szentkirályi utcában.

— Ugyis a Rádióba készültem — mondta immár a kíváncsiságtól felvilágosozva a költő —, útközben, ha megengedné, feljárnék magukhoz.

Valika megengedte, s Devecseri fél óra múlva becsengetett a Szentkirályi utcai lakásba. Az előszobában két látvány tárult elő: a háttérben egy villanásra feltűnt a nagynéni tereblyes túloldala, amint éppen besurrant a konyhába; szemben egy rendkívül csinos, igen fiatal, aranyszőke angyal állott, tündérmossolyal, amely azonban, ahogy a költőt meglátta, lehervadt az ajkáról.

— Mit keres? Mit akar

itt? — szolt rá türelmetlenül a belépő Devecserire.

— Valikát keresem Egerből, a Kati-eszpresszóból. Devecseri Gábor vagyok.

Dermedt elképedés: — Maga!!!?

Rövid, de heves magyarázkodás után a részben még bánatos, részben már megenyhült Vali megmutatta Devecserinek azokat a papircafatokra kormolt verselményeket, amikkel a Kati-eszpresszóban egy magát Devecseri Gábornak nevező, s Egerben elég sűrűn felbukkanó gavallérja folytatólagosan megajándékozta. A valódi Devecseri fuldokolva olvasta:

„Zöld ágon zeng a kismadár,
Azt zengi, hogy szeretsz te már,
Szeretlek én, te is szeretsz,
A világon a legszebb ez, Vali!”

Amikor a költő és az „át-ejtett” Valika kölcsönösen és sikeresen tisztázták a család névbitorlást, a Valika valamennyire vigasztalódni kezdett, Devecseri megjegyezte:

— Alapjában szerény fickó volt ez a csibész! Vég-eredményben csak szóban orozta el a nevetem. A rigmusai alá nem irt semmit. Pedig akár ezt is alábígygyszeghethe volna, hogy — Shakespeare ...

— Nem, a Sekszpirt nem használta — kacagott csilingelő hangon az aranyhajú Valika. — De a Kati-eszpresszó panaszkönyvét telefirkálta versekkel, s minden verse alá külön-külön odaírta, hogy Devecseri Gábor. Maga most a legismertebb költő Egerben ...

Ismét elhalasztották a Viking—1 amerikai Mars-szonda július 17-ére kitűzött leszállását. A második leszállópálya kiválasztásával sem volt ugyanis nagyobb szerencséjük az amerikai tudósoknak, ezért most a Mars-szonda pályájának második módosítása után újabb leszállóhelyet és újabb időpontot tűztek ki. A manőverre valószínűleg július 20—22. között kerül sor.

Sikertelen óceánátrepülési kísérlete után a Gyekabriszt szovjet kereskedelmi hajó legénysége mentette ki a viharos tengerből Karl Thomas 27 éves amerikai léghajóst. A fiatalember Rotterdamban beszámolt viszontagságos légi útjáról. Négy napig hánykolódott mentőcsónakjában a viharos tengeren, amíg a szovjet hajó felfedezte.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
15				16						17				
18				19		20				21		22		
23			24		25		26			27		28		29
		30				31		32				33		34
35	36		37				38		39					
40			41			42				43				44
45				46		47				48				49
50				51		52				53		54	55	
56				57		58		59			60		61	
62				63			64				65		66	
			67					68			69			70
71	72		73					74		75				76
77		78		79				80		81				82
83			84					85		86				87
88				89				90			91			92

53. Fotóclkmárka. 53. Örmai pénzecske. 55. Hajdani vándorénekes. 60. Költő, műfordító (László). 63. Osszevisszamar! 64. Evszak. 65. Af-ganisztáni város. 69. Sonogy megyei község. 72. Reding ... (a tők aison szereplő figura). 74. Európai nép. 76. Hajófülke. 78. A Föld egyik legnagyobb tava a Szovjetunióban. 80. Száraz ... hallgató ajakkal (Tompa). 82. Szovjet város Moszkva közelében. 84. Átnyújtá. 86. OLÁ. 89. Fordított kétfős betű. 90. Kassák Lajos folyóirata volt. 91. YL. 92. Mindig ez van.

Beküldési határidő: 1976. július 31.

